

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 9.3.2023 г.
С(2023) 1711 final

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

**Временна рамка за мерки за държавна помощ при кризи и преход в подкрепа на
икономиката след агресията на Русия срещу Украйна**

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Временна рамка за мерки за държавна помощ при кризи и преход в подкрепа на икономиката след агресията на Русия срещу Украйна

1. АГРЕСИЯТА НА РУСИЯ СРЕЩУ УКРАИНА, НЕЙНОТО ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ ИКОНОМИКАТА НА ЕС И НЕОБХОДИМОСТТА ОТ ВРЕМЕННИ МЕРКИ ЗА ДЪРЖАВНА ПОМОЩ

- (1) На 24 февруари 2022 г., след като незаконно призна за независими образувания неконтролираните от правителството зони на Донецка и Луганска област в Украйна, Русия стартира непровокирана и неоправдана военна агресия срещу Украйна. Европейският съюз (ЕС) и международните партньори реагираха незабавно на тежкото нарушение на териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна, като наложиха ограничителни мерки (санкции). Санкции бяха наложени и на Беларус поради ролята ѝ, улесняваща военната агресия на Русия. През следващите седмици и месеци бяха приети допълнителни мерки, а в зависимост от развитието на ситуацията могат да бъдат приети и други мерки. От своя страна Русия също реши да предприеме някои ответни ограничителни икономически мерки и умишлено да използва като оръжие газовите потоци към ЕС.
- (2) Руската военна агресия срещу Украйна и преките и косвени последици от нея, включително наложените санкции и ответните мерки, предприети например от Русия, имат икономически последици за целия вътрешен пазар. Предприятията в ЕС могат да бъдат засегнати по много начини, както пряко, така и непряко. Тези начини могат да бъдат под формата на свиване на търсенето, прекъсване на действащи договори и проекти, водещо до загуба на оборот, прекъсване на веригите на доставки, по-специално на суровини и предпродукти, или на други производствени фактори, които вече не са налични или не са икономически достъпни.
- (3) Вероятността от военна агресия от страна на Русия срещу Украйна оказва въздействие върху енергийния пазар през седмиците преди физическата агресия. Руската военна агресия срещу Украйна пряко доведе до прекъсване на веригите на доставки за вноса на ЕС от Украйна за определени продукти, по-специално зърнени култури и растителни масла, както и за износа на ЕС за Украйна. Енергийният пазар беше значително засегнат от повишаването на цените на електроенергията и природния газ в ЕС. Високите цени на енергията засягат няколко икономически сектора, включително някои от тези, които пострадаха особено от пандемията от COVID-19, като транспорта и туризма. Поради военната агресия и ответните мерки, предприети от Русия, има недостиг на някои продукти от критично значение. Това са специфични области, в които ограничените доставки създават риск от значително намаляване на промишленото производство, въпреки продължаващото продуктово заместване. Отражението бе почувствано и на финансовите пазари, като това е свързано преди всичко с опасения във връзка с ликвидността и нестабилността на пазара при търговията с основни продукти. Военната агресия на Русия срещу Украйна доведе също до значително разселване на украински граждани както в страната,

така и в съседните държави. Безпрецедентният приток на бежанци в ЕС има сериозни хуманитарни и икономически последици.

- (4) Геополитическата криза, предизвикана от агресията на Русия срещу Украйна, се отрази също особено сериозно върху секторите в ЕС на селското стопанство, преработката на храни, рибарството и аквакултурите. Поради високите цени на енергията цените на торовете също се запазват високи. Предлагането на торове в ЕС също е засегнато от тези ограничения върху вноса на торове в ЕС от Русия и Беларус. Кризата имаше сериозни последици за снабдяването на ЕС със зърно (по-специално царевица и пшеница) и маслодайни семена (слънчоглед, рапица) или със скорбялови производни от Украйна и Русия, което води до силно временно покачване на цените на фуражите за добитък. Комбинираното въздействие на тези увеличения на разходите за енергия, торове, зърнени култури и растителни масла се усеща най-силно в животновъдството в ЕС¹. Украйна е също така важен производител и износител на растителни масла (особено на слънчоглед), поради което увеличенията на цените на тези продукти засягат операторите в хранително-вкусовата промишленост и ги принуждават да търсят алтернативи.
- (5) Безпокойство поражда и прекъсването на търговията с продукти от ЕС за Украйна, както и за Русия и Беларус поради военното положение или неговите преки или косвени последици. Това ще засегне главно вината и спиртните напитки, преработените храни (включително преработените плодове и зеленчуци), шоколада, сладкарските изделия, храните за кърмачета и храните за домашни животни, що се отнася до Русия, плодовете и зеленчуците в случая на Беларус, а за Украйна — повечето селскостопански продукти.
- (6) Положението се утежнява от рязкото увеличение на производствените разходи, отчасти поради увеличаването на разходите за азотни торове, дължащо се на изключително силното увеличение на цената на природния газ, но също така и поради прякото използване на енергия в производствените процеси в селското стопанство, рибарството и аквакултурите.
- (7) Геополитическата криза, предизвикана от агресията на Русия срещу Украйна и използването на енергийните доставки от нейна страна като оръжие, също изостря спешната необходимост ЕС да намали зависимостта си от изкопаеми горива чрез ускоряване на по-широката употреба на енергията от възобновяеми източници, декарбонизацията на промишлеността и разгръщането на капацитет в сектори от стратегическо значение за прехода към неутрална по отношение на климата икономика, като се вземат предвид и глобалните предизвикателства, създаващи заплахата инвестициите в тези сектори да бъдат отклонени в полза на трети държави извън ЕИП.
- (8) Именно в този контекст Комисията реши да приеме настоящото съобщение, за да уточни критериите за оценка на съвместимостта с вътрешния пазар на мерките за държавна помощ, които държавите членки могат да предприемат, за да преодолеят икономическите последици от агресията на Русия срещу Украйна

¹ Украйна е четвъртият по големина външен доставчик на храни за ЕС и основен доставчик на зърнени култури (52 % от вноса на царевица в ЕС, 19 % мека пшеница), растителни масла (23 %) и маслодайни семена (22 %, особено рапица: 72 %). Цените на храните в световен мащаб вече са достигнали високи равнища и е възможно поради тази ситуация да се покачат още повече.

и преките и косвени последици от нея, включително ответните мерки, предприети например от Русия². Координираният икономически отговор на държавите членки и институциите на ЕС е от решаващо значение за смекчаването на непосредствените отрицателни социални и икономически последици в ЕС, за запазването на стопанските дейности и работните места, както и за улесняване на структурните корекции, необходими в отговор на новата икономическа ситуация, създава се след руската военна агресия срещу Украйна.

1.1. Санкции, наложени от Европейския съюз и международните партньори в отговор на агресията на Русия срещу Украйна

- (9) След непровокираната и неоправдана агресия на Русия срещу Украйна Съветът на Европейския съюз постигна съгласие по няколко пакета от ограничителни мерки.
- (10) На 23 февруари 2022 г. Съветът постигна съгласие по пакет, включващ i) целенасочени санкции срещу 351-те членове на руската Държавна дума и още 27 лица, ii) ограничения върху икономическите отношения с неконтролираните от правителството зони на Донецка и Луганска област в Украйна и iii) ограничения на достъпа на Русия до капиталовите и финансовите пазари и услуги на ЕС³.

² Например, на 6 март 2022 г. правителството на Руската федерация прие Постановление № 299 за изменение на параграф 2 от методиката за определяне на размера на възнаграждението, което се изплаща на патентоприетеля при вземането на решение относно използването на изобретението, полезния модел, решението за използване на изобретението без неговото съгласие и процедурата за неговото изплащане. В това изменение се предвижда „да няма възнаграждение за използването на изобретение, полезен модел или промишлен дизайн на „патентоприетелите“ от чужди държави, които извършват „неприятелски действия“. Според глобалната база данни на Световната организация за интелектуална собственост (СОИС) за търговските марки, глобалната база данни на СОИС за дизайнните, базата данни PatentSight, през март 2022 г. има около 150 000 търговски марки, 2 000 промишлени дизайна и 44 000 патента, собственост на дружества от ЕС, които са в сила в Русия. Търговските марки от ЕС, защитени в Русия, се отнасят главно до следните сектори: фармацевтика, козметика, автомобилостроене, химически и потребителски стоки, модни и луксозни стоки. Като се имат предвид неясната терминология на изменението на методиката за възнаграждение, което трябва да бъде изплатено на патентоприетеля с Постановление № 299 от 6 март 2022 г., прието от руското правителство, и икономическата експозиция на предприятията от ЕС и техните нематериални активи, държани в Русия, подобна насрещна мярка може да има потенциално широко и вредно въздействие върху предприятията от ЕС.

³ Регламент (ЕС) 2022/259 на Съвета от 23 февруари 2022 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 269/2014 относно ограничителни мерки по отношение на действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 42 I, 23.2.2022 г., стр. 1). Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/260 и 2022/261 на Съвета от 23 февруари 2022 г. за прилагане на Регламент (ЕС) № 269/2014 относно ограничителни мерки по отношение на действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 42 I, 23.2.2022 г., стр. 3; ОВ L 42 I, 23.2.2022 г., стр. 15); Регламент (ЕС) 2022/262 на Съвета от 23 февруари 2022 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 833/2014 относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 42 I, 23.2.2022 г., стр. 74); Регламент (ЕС) 2022/ 263 на Съвета от 23 февруари 2022 г. относно ограничителни мерки в отговор на признаването на неконтролираните от правителството зони на Донецка и Луганска област в Украйна и разпореждането за влизане на руски въоръжени сили в тези зони (ОВ L 42 I, 23.2.2022 г., стр. 77); Решение (ОВППС) 2022/264 на Съвета от 23 февруари 2022 г. за изменение на Решение 2014/512/ОВППС относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 42 I, 23.2.2022 г., стр. 95); Решение (ОВППС) 2022/265 и 2022/267 на Съвета от 23 февруари 2022 г. за изменение на Решение 2014/145/ОВППС относно ограничителни мерки във връзка с действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и

- (11) На 25 февруари 2022 г. Съветът постигна съгласие по допълнителни санкции срещу Русия, насочени към: i) финансовия сектор, ii) енергийния, космическия и транспортния сектор (авиация), iii) изделията с двойна употреба, iv) контрола на износа и финансирането на износа, v) визовата политика и vi) допълнителните санкции срещу руски и други (включително беларуски) граждани⁴.
- (12) На 28 февруари 2022 г. Съветът реши да затвори европейското въздушно пространство за руски въздухоплавателни средства и прие превантивни мерки, за да гарантира, че Руската централна банка не може да използва международните си резерви по начини, които подкопават въздействието на предприетите мерки⁵. Съветът прие и допълнителни санкции срещу руски лица⁶.
- (13) На 1 март 2022 г. Съветът прие допълнителни мерки: i) отстраняване на подбрани руски банки от системата за съобщения SWIFT⁷, ii) мерки срещу

независимостта на Украйна (ОВ L 42 I, 23.2.2022 г., стр. 98; ОВ L 42 I, 23.2.2022 г., стр. 114); и Решение (ОВППС) 2022/266 на Съвета от 23 февруари 2022 г. относно ограничителни мерки в отговор на признаването на неконтролираните от правителството зони на Донецка и Луганска област в Украйна и разпореждането за влизане на руски въоръжени сили в тези зони (ОВ L 42 I, 23.2.2022 г., стр. 109);

⁴ Решение (ОВППС) 2022/327 на Съвета от 25 февруари 2022 г. за изменение на Решение 2014/512/ОВППС относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 48, 25.2.2022 г., стр. 1); Регламент (ЕС) 2022/328 на Съвета от 25 февруари 2022 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 833/2014 относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 49, 25.2.2022 г., стр. 1); Решение (ОВППС) 2022/329 на Съвета от 25 февруари 2022 г. за изменение на Решение 2014/145/ОВППС относно ограничителни мерки във връзка с действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 50, 25.2.2022 г., стр. 1); Регламент (ЕС) 2022/330 на Съвета от 25 февруари 2022 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 269/2014 относно ограничителни мерки по отношение на действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 51, 25.2.2022 г., стр. 1); Решение (ОВППС) 2022/331 на Съвета от 25 февруари 2022 г. за изменение на Решение 2014/145/ОВППС относно ограничителни мерки във връзка с действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 52, 25.2.2022 г., стр. 1); Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/332 на Съвета от 25 февруари 2022 г. за изпълнение на Регламент (ЕС) № 269/2014 относно ограничителни мерки по отношение на действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 53, 25.2.2022 г., стр. 1); Решение (ЕС) 2022/333 на Съвета от 25 февруари 2022 г. относно частичното спиране на прилагането на Споразумението между Европейската общност и Руската федерация за облекчаване на визовия режим за гражданите на Европейския съюз и на Руската федерация (ОВ L 54, 25.2.2022 г., стр. 1).

⁵ Регламент (ЕС) 2022/334 на Съвета от 28 февруари 2022 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 833/2014 на Съвета относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 57, 28.2.2022 г., стр. 1) и Решение (ОВППС) 2022/335 на Съвета от 28 февруари 2022 г. за изменение на Решение 2014/512/ОВППС относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 57, 28.2.2022 г., стр. 4).

⁶ Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/336 на Съвета от 28 февруари 2022 г. за прилагане на Регламент (ЕС) № 269/2014 относно ограничителни мерки по отношение на действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 58, 28.2.2022 г., стр. 1), и Решение (ОВППС) 2022/337 на Съвета от 28 февруари 2022 г. за изменение на Решение 2014/145/ОВППС относно ограничителни мерки във връзка с действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 59, 28.2.2022 г., стр. 1).

⁷ Регламент (ЕС) 2022/345 на Съвета от 1 март 2022 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 833/2014 относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 63, 2.3.2022 г., стр. 1) и Решение (ОВППС) 2022/346 на Съвета от 1 март 2022 г. за

дезинформацията, разпространявана от руските държавни медии Russia Today и Sputnik⁸.

- (14) На 2 март 2022 г., поради ролята ѝ, улесняваща военната агресия, Съветът реши да въведе допълнителни санкции срещу Беларус във връзка с търговията със стоки, използвани за производството на тютюневи изделия, минерални продукти, продукти от калиев хлорид („поташ“), дървени изделия, циментови продукти, железни и стоманени продукти и каучукови продукти. Той също така забрани износа за Беларус или за използване в Беларус на стоки и технологии с двойна употреба, износа на стоки и технологии, които биха могли да допринесат за развитието на армията, технологиите, отбраната и сигурността в Беларус, както и износа на машини, заедно с ограниченията за предоставяне на свързани услуги⁹. Съветът прие и индивидуални мерки срещу 22 беларуски граждани¹⁰.
- (15) На 9 март 2022 г. Съветът прие допълнителни мерки, насочени към финансовия сектор в Беларус, включително забрана за SWIFT за три беларуски банки, забрана за трансакции с Централната банка на Беларус, ограничения на финансовите потоци от Беларус към ЕС и забрана за предоставяне на банкноти в евро на Беларус¹¹. Съветът въведе и допълнителни ограничителни мерки по отношение на износа за Русия на стоки за морско корабоплаване и радиокомуникационни технологии. Освен това Съветът наложи ограничителни мерки на още 160 лица¹². На 15 март 2022 г.¹³ Съветът постигна съгласие по допълнителни секторни и индивидуални мерки срещу Русия. Съветът реши по-

изменение на Решение 2014/512/ОВППС относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 63, 2.3.2022 г., стр. 5).

- ⁸ Регламент (ЕС) 2022/350 на Съвета от 1 март 2022 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 833/2014 относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 65, 2.3.2022 г., стр. 1) и Решение (ОВППС) 2022/351 на Съвета от 1 март 2022 г. за изменение на Решение 2014/512/ОВППС относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 65, 2.3.2022 г., стр. 5).
- ⁹ Регламент (ЕС) 2022/355 на Съвета от 2 март 2022 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 765/2006 относно ограничителни мерки с оглед на положението в Беларус (ОВ L 67, 2.3.2022 г., стр. 1) и Решение (ОВППС) 2022/356 на Съвета от 2 март 2022 г. за изменение на Решение 2012/642/ОВППС относно ограничителните мерки с оглед на положението в Беларус (ОВ L 67, 2.3.2022 г., стр. 103).
- ¹⁰ Регламент (ЕС) 2022/345 на Съвета от 1 март 2022 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 833/2014 относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 63, 2.3.2022 г., стр. 1) и Решение (ОВППС) 2022/354 на Съвета от 2 март 2022 г. за изменение на Решение 2014/145/ОВППС относно ограничителни мерки във връзка с действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 63, 2.3.2022 г., стр. 5).
- ¹¹ Регламент (ЕС) 2022/398 на Съвета от 9 март за изменение на Регламент (ЕС) № 765/2006 на Съвета относно ограничителни мерки с оглед на положението в Беларус и участието на Беларус в руската агресия срещу Украйна (ОВ L 82, 9.3.2022 г., стр. 1).
- ¹² Регламент (ЕС) 2022/394 на Съвета от 9 март 2022 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 833/2014 относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 81, 9.3.2022 г., стр. 1);
- ¹³ Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/427 на Съвета от 15 март 2022 г. за изпълнение на Регламент (ЕС) № 269/2014 относно ограничителни мерки по отношение на действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 87, 15.3.2022 г., стр. 1); Регламент (ЕС) 2022/428 на Съвета от 15 март 2022 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 833/2014 относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 87I, 15.3.2022 г., стр. 13);

специално: i) да забрани всички сделки с определени държавни предприятия, ii) да забрани предоставянето на услуги по определяне на кредитен рейтинг и да забрани достъпа на руски клиенти до абонаментни услуги във връзка с дейности по определяне на кредитен рейтинг, iii) да разшири списъка на лицата, свързани с отбраната и промишлената база на Русия, на които са наложени по-строги ограничения върху износа на стоки с двойна употреба, както и на стоки и технологии, които биха могли да допринесат за технологичното укрепване на сектора на отбраната и сигурността на Русия, iv) да забрани нови инвестиции в руския енергиен сектор и да въведе всеобхватно ограничение на износа на оборудване, технологии и услуги за енергийната промишленост и v) да въведе допълнителни търговски ограничения по отношение на желязото и стоманата, както и луксозните стоки¹⁴. Освен това Съветът реши да санкционира възлови руски олигарси, лобисти и пропагандисти, както и възлови дружества в авиационния и военния сектор и секторите на изделията с двойна употреба, корабостроенето и машиностроенето¹⁵.

(16) На 3 юни 2022 г. Съветът прие шести пакет от санкции¹⁶ с оглед на продължаващата военна агресия на Русия срещу Украйна, подкрепата на

¹⁴ Регламент (ЕС) 2022/428 на Съвета от 15 март 2022 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 833/2014 относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 87 I, 15.3.2022 г., стр. 13) и Решение (ОВППС) 2022/430 на Съвета от 15 март 2022 г. за изменение на Решение 2014/512/ОВППС относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 87 I, 15.3.2022 г., стр. 56).

¹⁵ Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/427 на Съвета от 15 март 2022 г. за прилагане на Регламент (ЕС) № 269/2014 относно ограничителни мерки по отношение на действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 87 I, 15.3.2022 г., стр. 1) и Решение (ОВППС) 2022/429 на Съвета от 15 март 2022 г. за изменение на Решение 2014/145/ОВППС относно ограничителни мерки във връзка с действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 87 I, 15.3.2022 г., стр. 44).

¹⁶ Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/876 на Съвета от 3 юни 2022 г. за прилагане на член 8а, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 765/2006 относно ограничителни мерки с оглед на положението в Беларус и участието на Беларус в руската агресия срещу Украйна (ОВ L 153, 3.6.2022 г., стр. 1); Регламент (ЕС) 2022/877 на Съвета от 3 юни 2022 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 765/2006 относно ограничителни мерки с оглед на положението в Беларус и участието на Беларус в руската агресия срещу Украйна (ОВ L 153, 3.6.2022 г., стр. 11); Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/878 на Съвета от 3 юни 2022 г. за прилагане на Регламент (ЕС) № 269/2014 относно ограничителни мерки по отношение на действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 153, 3.6.2022 г., стр. 15); Регламент (ЕС) 2022/879 на Съвета от 3 юни 2022 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 833/2014 относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 153, 3.6.2022 г., стр. 53); Регламент (ЕС) 2022/880 на Съвета от 3 юни 2022 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 269/2014 относно ограничителни мерки по отношение на действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 153, 3.6.2022 г., стр. 75); Решение за изпълнение (ОВППС) 2022/881 на Съвета от 3 юни 2022 г. за прилагане на Решение 2012/642/ОВППС относно ограничителни мерки с оглед на положението в Беларус и участието на Беларус в руската агресия срещу Украйна (ОВ L 153, 3.6.2022 г., стр. 77); Решение (ОВППС) 2022/882 на Съвета от 3 юни 2022 г. за изменение на Решение 2012/642/ОВППС относно ограничителни мерки с оглед на положението в Беларус и участието на Беларус в руската агресия срещу Украйна (ОВ L 153, 3.6.2022 г., стр. 88); Решение (ОВППС) 2022/883 на Съвета от 3 юни 2022 г. за изменение на Решение 2014/145/ОВППС относно ограничителни мерки във връзка с действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 153, 3.6.2022 г., стр. 92); Решение (ОВППС) 2022/884 на Съвета от 3 юни 2022 г. за изменение на Решение 2014/512/ОВППС относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 153, 3.6.2022 г., стр. 128); Решение (ОВППС) 2022/885 на Съвета от 3 юни 2022 г. за изменение на Решение 2014/145/ОВППС относно

Беларус за нея и докладваните жестокости, извършени от руските въоръжени сили. Пакетът съдържа: 1) забрана за внос от Русия на суров нефт и рафинирани нефтопродукти, с ограничени изключения; 2) забрана за още три руски банки и една беларуска банка да използват системата SWIFT; и 3) спиране на излъчването в Съюза за още три руски държавни медии. Освен това Съюзът прие санкции срещу още 65 лица и 18 образувания. Те включват лицата, отговорни за жестокостите, извършени в Буча и Мариупол.

- (17) На 21 юли 2022 г. Съветът прие седми пакет, наречен още „пакет за поддръжка и привеждане в съответствие“¹⁷, състоящ се от следните допълнителни мерки: 1) забрана за внос на злато, 2) по-строги изисквания за докладване за санкционирани лица; 3) целеви забрани за износ; 4) забрана за достъп до пристанища; 5) финансови санкции; 6) продоволствена и енергийна сигурност; 7) освобождаване за медицински и фармацевтични продукти. Съюзът също така добави 54 лица и 10 образувания в списъка за замразяване на активи.
- (18) На 6 октомври 2022 г. Съветът прие осми пакет от санкции, състоящ се от следните допълнителни мерки¹⁸: 1) включване на допълнителни лица и образувания в списъка със санкции; 2) разширяване на обхвата на ограниченията с включване на Херсонска и Запорожска област; 3) нови ограничения върху

ограничителни мерки във връзка с действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 153, 3.6.2022 г., стр. 139).

¹⁷ Регламент (ЕС) 2022/1269 на Съвета от 21 юли 2022 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 833/2014 относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 193, 21.7.2022 г., стр. 1), Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/1270 на Съвета от 21 юли 2022 г. за прилагане на Регламент (ЕС) № 269/2014 относно ограничителни мерки по отношение на действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 193, 21.7.2022 г., стр. 133), Решение (ОВППС) 2022/1271 на Съвета от 21 юли 2022 г. за изменение на Решение 2014/512/ОВППС относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 193, 21.7.2022 г., стр. 196), Решение (ОВППС) 2022/1272 на Съвета от 21 юли 2022 г. за изменение на Решение 2014/145/ОВППС относно ограничителни мерки във връзка с действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 193, 21.7.2022 г., стр. 219).

¹⁸ Регламент (ЕС) 2022/1903 на Съвета от 6 октомври 2022 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2022/263 относно ограничителни мерки в отговор на признаването на неконтролираните от правителството зони на Донецка и Луганска област в Украйна и разпореждането за влизане на руски въоръжени сили в тези зони (ОВ L 259I, 6.10.2022 г., стр. 1), Регламент (ЕС) 2022/1904 на Съвета от 6 октомври 2022 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 833/2014 относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 259I, 6.10.2022 г., стр. 3), Регламент (ЕС) 2022/1905 на Съвета от 6 октомври 2022 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 269/2014 относно ограничителни мерки по отношение на действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 259I, 6.10.2022 г., стр. 76), Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/1906 на Съвета от 6 октомври 2022 г. за прилагане на Регламент (ЕС) № 269/2014 относно ограничителни мерки по отношение на действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 259I, 6.10.2022 г., стр. 79), Решение (ОВППС) 2022/1907 на Съвета от 6 октомври 2022 г. за изменение на Решение 2014/145/ОВППС относно ограничителни мерки във връзка с действия, подкопаващи или застрашаващи, териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 259I, 6.10.2022 г., стр. 98), Решение (ОВППС) 2022/1908 на Съвета от 6 октомври 2022 г. за изменение на Решение (ОВППС) 2022/266 относно ограничителни мерки в отговор на признаването на неконтролираните от правителството зони на Донецка и Луганска област в Украйна и разпореждането за влизане на руски въоръжени сили в тези зони (ОВ L 259I, 6.10.2022 г., стр. 118), Решение (ОВППС) 2022/1909 на Съвета от 6 октомври 2022 г. за изменение на Решение 2014/512/ОВППС относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 259I, 6.10.2022 г., стр. 122).

вноса и износа; 4) въвеждане на предвидения от Г-7 таван на цените на нефта; 5) ограничения за държавните предприятия; 6) ограничения върху финансовите услуги, консултантските услуги в областта на информационните технологии и други услуги за предприятията; и 7) възпиране на заобикалянето на санкциите.

- (19) На 16 декември 2022 г. Съветът прие девети пакет от санкции¹⁹ в отговор на руското нашествие в Украйна, включително забрани за износ на двигатели на безпилотни летателни апарати, износ на стоки и технологии с двойна употреба, инвестиции в миннодобивния сектор, сделки с Руската банка за регионално развитие и предоставяне на услуги за реклама, проучване на пазара и проучване на общественото мнение; освен това Съветът реши да приеме цялостен пакет от индивидуални мерки. На 25 февруари 2023 г. Съветът прие десети пакет от санкции, с които се налагат допълнителни забрани за износ на критични технологии и промишлени стоки, като електроника, специализирани превозни средства, машинни части, резервни части за камиони и реактивни двигатели, както и стоки за строителния сектор, които могат да бъдат използвани от военните сили на Русия, като например антени или кранове. Съветът реши също така да наложи ограничителни мерки на още 87 лица и 34 образувания²⁰.
- (20) Международни партньори, по-специално Съединените щати, Обединеното кралство, Канада, Норвегия, Япония, Южна Корея, Швейцария и Австралия, наложиха санкции в тясно сътрудничество с ЕС.

¹⁹ Регламент (ЕС) 2022/2474 на Съвета от 16 декември 2022 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 833/2014 относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 322I, 16.12.2022 г., стр. 1), Регламент (ЕС) 2022/2475 на Съвета от 16 декември 2022 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 269/2014 относно ограничителни мерки по отношение на действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 322I, 16.12.2022 г., стр. 315), Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/2476 на Съвета от 16 декември 2022 г. за прилагане на Регламент (ЕС) № 269/2014 относно ограничителни мерки по отношение на действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 322I, 16.12.2022 г., стр. 318), Решение (ОВППС) 2022/2477 на Съвета от 16 декември 2022 г. за изменение на Решение 2014/145/ОВППС относно ограничителни мерки във връзка с действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 322I, 16.12.2022 г., стр. 466), Решение (ОВППС) 2022/2478 на Съвета от 16 декември 2022 г. за изменение на Решение 2014/512/ОВППС относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 322I, 16.12.2022 г., стр. 614), Решение (ОВППС) 2022/2479 на Съвета от 16 декември 2022 г. за изменение на Решение 2014/145/ОВППС относно ограничителни мерки във връзка с действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 322I, 16.12.2022 г., стр. 687).

²⁰ Регламент (ЕС) 2023/426 на Съвета от 25 февруари 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 269/2014 относно ограничителни мерки по отношение на действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 059I, 25.2.2023 г., стр. 1); Регламент (ЕС) 2023/427 на Съвета от 25 февруари 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 833/2014 относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 059I, 25.2.2023 г., стр. 6); Регламент за изпълнение (ЕС) 2023/429 на Съвета от 25 февруари 2023 г. за изпълнение на Регламент (ЕС) № 269/2014 относно ограничителни мерки по отношение на действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 059I, 25.2.2023 г., стр. 278); Решение (ОВППС) 2023/432 на Съвета от 25 февруари 2023 г. за изменение на Решение 2014/145/ОВППС относно ограничителни мерки във връзка с действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна (ОВ L 059I, 25.2.2023 г., стр. 437); Решение (ОВППС) 2023/434 на Съвета от 25 февруари 2023 г. за изменение на Решение 2014/512/ОВППС относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 059I, 25.2.2023 г., стр. 593).

1.2. Предприятия и домакинства, засегнати от високите цени на газа и електроенергията или от смущения на енергийните доставки

- (21) Настоящата криза доведе до безпрецедентно високи цени на газа и електроенергията, значително над вече високите равнища, наблюдавани в периода преди агресията. Умишленото превръщане от страна на Русия на газовите потоци в оръжие създаде значителна нестабилност и несигурност на енергийните пазари в ЕС и в света. ЕС и неговите държави членки предприеха многобройни мерки за справяне с високите цени и сигурността на енергийните доставки. В този контекст Комисията се позовава на набора от мерки, който представи през октомври 2021 г.²¹ („Съобщението от октомври“), Съобщението относно REPowerEU от 8 март 2022 г. („Съобщението за REPowerEU“)^{22 23}, плана REPowerEU²⁴ от 18 май 2022 г., Регламента относно складирането на газ²⁵, Съобщението „Сигурни доставки на газ за безопасна зима“²⁶ от 20 юли 2022 г., Регламент (ЕС) 2022/1369 относно координирани мерки за намаляване на търсенето на газ²⁷ и Регламент (ЕС) 2022/1854 относно спешна интервенция за справяне с високите цени на енергията²⁸. На 18 октомври 2022 г. Комисията прие Съобщението за извънредна ситуация в областта на енергетиката²⁹ за общи мерки на ЕС за подготовка, закупуване и защита. Във връзка с това съобщение Комисията предложи нов Регламент за извънредна ситуация³⁰ с цел справяне с високите цени на газа в ЕС и гарантиране на сигурността на доставките за

²¹ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, COM(2021) 660 final от 13 октомври 2021 г. — Справяне с нарастващите цени на енергията: набор от мерки за действие и подкрепа.

²² Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, COM(2022) 108 final от 8 март 2022 г. — REPowerEU: Съвместни европейски действия за по-сигурна и устойчива енергия на достъпни цени.

²³ Чрез Инструмента за техническа подкрепа, създаден с Регламент (ЕС) 2021/240 на Европейския парламент и на Съвета от 10 февруари 2021 г. (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 1), при поискване Комисията подкрепя държавите членки да разработват и изпълняват реформи, предназначени да осигурят по-достъпна, сигурна и устойчива енергия.

²⁴ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, COM(2022) 230 final от 18 май 2022 г. — План REPowerEU.

²⁵ Регламент (ЕС) 2022/1032 на Европейския парламент и на Съвета от 29 юни 2022 г. за изменение на регламенти (ЕС) 2017/1938 и (ЕО) № 715/2009 във връзка със съхранението на газ (ОВ L 173, 30.6.2022 г., стр. 17).

²⁶ Съобщение на Комисията до Съвета, Европейския парламент, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, COM(2022) 360 final от 20 юли 2022 г. „Сигурни доставки на газ за безопасна зима“.

²⁷ Регламент (ЕС) 2022/1369 на Съвета от 5 август 2022 г. относно координирани мерки за намаляване на търсенето на газ (ОВ L 206, 8.8.2022 г., стр. 1).

²⁸ Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 6 октомври 2022 г. относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията (ОВ L 261I, 7.10.2022 г., стр. 1).

²⁹ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, COM/2022/553 final от 18 октомври 2022 г. — Извънредна енергийна ситуация — да се подготвим за нея, да закупуваме енергия и да защитим ЕС всички заедно.

³⁰ Предложение за регламент на Съвета, COM/2022/549 final от 18 октомври 2022 г. — Укрепване на солидарността чрез по-добра координация на покупките на газ, трансграничния обмен на газ и надеждни референтни показатели за цените.

предстоящата зима. Това ще бъде постигнато чрез съвместно закупуване на газ, механизми за ограничаване на цените на борсата за търгуване на газ (TTF), нови мерки за прозрачно използване на инфраструктурата и солидарност между държавите членки, както и непрекъснати усилия за намаляване на търсенето на газ.

- (22) Много високите цени на енергията вредят на икономиката, както и на покупателната способност на гражданите на ЕС, особено на най-уязвимите. Европейската централна банка изчисли, че реалният БВП ще се свие с 0,1 % през последното тримесечие на 2022 г. и ще остане непроменен през първото тримесечие на 2023 г. главно поради въздействието на смущенията в енергийните доставки, по-високата инфлация и свързания с това спад на доверието³¹. Запазващите се високи цени на енергията вероятно ще увеличат бедността и ще засегнат конкурентоспособността на предприятията. По-конкретно енергоемките отрасли са изправени пред по-високи производствени разходи. В някои случаи тези увеличения на разходите могат да поставят под въпрос запазването на дейността в ЕС на предприятия, които в противен случай биха били печеливши с вероятно последващо отражение върху заетостта.
- (23) Наборът от мерки, представен от Комисията през октомври 2021 г., се оказва полезен и се прилага широко от много държави членки, които са приели множество мерки на национално равнище. Наборът от мерки беше разширен през пролетта на 2022 г. със Съобщението относно краткосрочната намеса на енергийния пазар и дългосрочни подобрения на структурата на пазара на електроенергия³².
- (24) В Съобщението за REPowerEU бяха очертани мерки в отговор на нарастващите цени на енергията и за попълване на запасите от газ за зимата, а в плана REPowerEU³³ се определят действия за ускоряване на разгръщането на енергията от възобновяеми източници, икономии на енергия и енергийната ефективност и за диверсифициране на енергийните доставки. Ускоряването на екологичния преход ще намали емисиите и зависимостта от вносни изкопаеми горива и ще осигури защита срещу покачвания на цените. С Регламента относно съхранението на газ³⁴ бяха установени нови минимални задължения за съхранение на газ, за да се гарантират доставките за следващата зима, като от държавите членки се изисква да запълнят газохранилищата до 1 ноември до 80 % през 2022 г. и до 90 % до същата дата през следващите години.
- (25) Тъй като кризата увеличи още повече рисковете за сигурността и прекъсванията на доставките, Съюзът започна да се подготвя за продължително и вероятно пълно спиране на газа от Русия. В новия Европейски план за намаляване на

³¹ Макроикономически прогнози на експерти на ЕЦБ за еврозоната, септември 2022 г.

³² Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите, COM (2022) 236 final от 18 май 2022 г. — Краткосрочна намеса на енергийния пазар и дългосрочни подобрения на структурата на пазара на електроенергия — курс за действие.

³³ COM/2022/230 final, 18 май 2022 г.

³⁴ Регламент (ЕС) 2022/1032 на Европейския парламент и на Съвета от 29 юни 2022 г. за изменение на регламенти (ЕС) 2017/1938 и (ЕО) № 715/2009 във връзка със съхранението на газ (ОВ L 173, 30.6.2022 г., стр. 17).

търсенето на газ³⁵ се определят мерки, принципи и критерии за координирано намаляване на търсенето и той е придружен от Регламент (ЕС) 2022/1369 относно координирани мерки за намаляване на търсенето на газ³⁶, в който се определя доброволна цел за намаляване на търсенето на газ с 15 % във всички държави членки и се въвежда процес за задействане на обвързваща цел за намаляване на търсенето, ако това се окаже необходимо.

- (26) На 6 октомври 2022 г. Съветът прие Регламент (ЕС) 2022/1854 относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията с цел да бъдат намалени сметките за енергия на европейските граждани и предприятия. Наред с другото, в Регламент (ЕС) 2022/1854 са включени мерки за намаляване на търсенето на електроенергия, което ще помогне да бъдат намалени разходите за електроенергия за потребителите и за преразпределяне на излишъка от приходи от енергийния сектор към крайните потребители.
- (27) На 19 и 22 декември 2022 г. Съветът прие допълнителни регламенти за справяне с високите цени на енергията, а именно: Регламент (ЕС) 2022/2576 на Съвета за засилване на солидарността чрез по-добра координация на покупките на газ, трансграничния обмен на газ и надеждни ценови показатели³⁷, Регламент (ЕС) 2022/2577 на Съвета за определяне на рамка за ускоряване на внедряването на енергия от възобновяеми източници³⁸ и Регламент (ЕС) 2022/2578 на Съвета за създаване на механизъм за корекция на пазара с цел защита на гражданите и икономиката от прекомерно високи цени³⁹.

1.3. Необходимост от съгласуване на националните мерки за държавна помощ на европейско равнище

- (28) Целенасоченото и пропорционално прилагане на контрола на ЕС върху държавната помощ има за цел да гарантира, че националните мерки за подкрепа са ефективни при подпомагането на предприятията и работниците, засегнати от настоящата криза, и за запазване на дългосрочната фискална устойчивост на националните мерки за подпомагане. Контролът на ЕС върху държавните помощи гарантира също, че вътрешният пазар на ЕС не е разпокъсан и че не се нарушават еднаквите условия на конкуренция. Целостта на вътрешния пазар е важна за устояване на външния натиск и за избягване на надпреварата за субсидии, при която държавите членки с повече средства могат да харчат повече от съседите в ущърб на сближаването в рамките на Съюза.

³⁵ Европейска комисия, генерална дирекция „Комуникации“, *Европейски план за намаляване на търсенето на газ*, Служба за публикации на Европейския съюз, 2022 г., <https://data.europa.eu/doi/10.2775/705563>

³⁶ Регламент (ЕС) 2022/1369 на Съвета от 5 август 2022 г. относно координирани мерки за намаляване на търсенето на газ (ОВ L 206, 8.8.2022 г., стр. 1).

³⁷ Регламент (ЕС) 2022/2576 на Съвета от 19 декември 2022 г. относно засилване на солидарността чрез по-добра координация на покупките на газ, надеждни референтни показатели за цените и надежден трансграничен обмен на газ (ОВ L 335, 29.12.2022 г., стр. 1).

³⁸ Регламент (ЕС) 2022/2577 на Съвета от 22 декември 2022 г. за определяне на рамка за ускоряване на внедряването на енергия от възобновяеми източници (ОВ L 335, 29.12.2022 г., стр. 36).

³⁹ Регламент (ЕС) 2022/2578 на Съвета от 22 декември 2022 г. за създаване на механизъм за корекция на пазара с цел защита на гражданите на Съюза и икономиката от прекомерно високи цени (ОВ L 335, 29.12.2022 г., стр. 45).

- (29) Комисията счита, че настоящата криза, засягаща предприятията във всички държави членки, оправдава да се позволи изчисляване на максималните тавани на помощта в приложимите раздели за всяка държава членка, при условие че се гарантира, че допустимите разходи могат да бъдат покрити само веднъж и че специфичните тавани на помощта, приложими съгласно настоящото съобщение, са спазени.
- (30) Освен това Комисията смята, че са необходими допълнителни стратегически инвестиции, за да се преодолее зависимостта от изкопаеми горива като основен елемент, изострящ кризата, и за да се ускори екологичният преход в съответствие с целите на REPowerEU, като същевременно се гарантира устойчивостта на бъдещата нисковъглеродна енергийна система на ЕС. Това е от особено значение в настоящия глобален контекст, в който съществува риск тези инвестиции да бъдат отклонени извън ЕИП. Въпреки че в раздели 2.5 и 2.6 от настоящото съобщение се предоставят подходящи инструменти за внедряване на проекти за производство на енергия от възобновяеми източници и за прилагане на мерки за декарбонизация на промишлеността, тези инструменти имат важно, но косвено въздействие върху производството на оборудването и компонентите, необходими за прехода към неутрална по отношение на климата икономика. В този контекст в раздел 2.8 от настоящото съобщение на държавите членки се предоставя допълнителна възможност за предоставяне на помощ, която пряко подпомага производствените инвестиции в определени стратегически стоки, необходими за този преход. Като инструмент на Съюза за катализиране на частните инвестиции в приоритетните области на ЕС, InvestEU е от ключово значение за мобилизирането на подкрепа за тези приоритетни области, по-специално по отношение на енергетиката и промишления план на Зеления пакт⁴⁰. Поради това, доколкото мерките, въведени от партньорите по изпълнението и финансовите посредници на InvestEU, подлежат на правилата за държавна помощ, тези мерки могат да бъдат обхванати от схемите, одобрени от Комисията в раздели 2.5, 2.6 и 2.8 от настоящото съобщение. Тъй като подкрепата за инвестиции в производствени съоръжения би могла да има отрицателно въздействие върху общите цели за целостта на вътрешния пазар и сближаването, тази подкрепа трябва да бъде ясно ограничена до определените стратегически области; продължителността и номиналният размер на помощта трябва да бъдат ограничени и трябва да се гарантира, че с помощта се предоставят достатъчно стимули за постигане на целите на сближаването. В раздел 2.8 от настоящото съобщение се определят специфичните условия, при които подкрепата за инвестиции за конкретни мерки за прехода към неутрална по отношение на климата икономика по изключение ще се счита за съвместима. Доколкото този раздел обхваща възможността за предоставяне на индивидуална подкрепа извън дадена схема, тази подкрепа или ще бъде ограничена до подпомаганите региони, определени в приложимите карти на регионалните помощи, или ще трябва да включва инвестиции в поне три държави — членки на ЕИП, значителна част от които следва да се провеждат в поне два подпомагани региона. Това изискване ще допринесе за по-нататъшното развитие на екосистема с по-голям обхват по съответната верига за създаване на стойност в

⁴⁰ COM(2023) 62 final, Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Икономическия и социален комитет и Комитета на регионите — Промислен план на Зеления пакт за ерата на нулеви нетни емисии, 1.2.2023 г.

цяла Европа, като по този начин ще се укрепи устойчивостта на веригата на доставки.

1.4. Подходящи мерки за държавна помощ

- (31) В рамките на общите усилия на държавите членки да се справят с предизвикателствата, произтичащи от руската военна агресия срещу Украйна, в настоящото съобщение се определят възможностите, с които държавите членки разполагат съгласно правилата на ЕС за държавната помощ, за да осигурят ликвидност и достъп до финансиране за предприятията, особено за МСП, които са изправени пред икономически предизвикателства в настоящата криза, и да стимулират намаляване на потреблението на енергия.
- (32) Както е посочено в Съобщението от октомври 2021 г., мерките в полза на нетърговските потребители на енергия не представляват държавна помощ, при условие че не облагодетелстват непряко конкретен сектор или предприятие. Държавите членки могат например да извършват специфични социални плащания за изложените на най-голям риск. Тези плащания биха могли да им помогнат да си платят сметките за енергия в краткосрочен план или да предоставят подкрепа за подобрения на енергийната ефективност, като същевременно гарантират ефективното функциониране на пазара.
- (33) Мерките, предназначени за търговските потребители на енергия, не представляват държавна помощ, при условие че тези мерки са от общ характер. Такива неизбирателни мерки могат например да бъдат под формата на общи намаления на данъци или налози, намалени тарифи за доставка на природен газ, електроенергия или централно отопление или намалени мрежови разходи. Доколкото държавната намеса се определя като помощ, тези мерки могат да се считат за съвместими с правилата за държавната помощ, ако отговарят на определени изисквания. Например помощ под формата на намаления на хармонизирани данъци за околната среда, които спазват минималните равнища на данъчно облагане и правилата, определени в Директивата за данъчно облагане на енергийните продукти и електроенергията⁴¹, и са в съответствие с разпоредбите на регламент за групово освобождаване, могат да бъдат прилагани от държавите членки, без Комисията да бъде уведомявана предварително за това.
- (34) Във връзка с раздели 2.1 и 2.4 от настоящото съобщение помощ може да се предоставя пряко на крайния бенефициер или чрез доставчик на енергия. Ако помощта се предоставя чрез доставчик на енергия, държавата членка трябва да докаже, че е въвела механизъм, който запазва конкуренцията между доставчиците и който гарантира, че помощта се прехвърля на крайния бенефициер.
- (35) Комисията счита, че за някои финансови нужди може да са необходими инструменти, различни от обхванатите в раздели 2.1, 2.2 и 2.3 от настоящото съобщение. Такъв може да бъде по-специално случаят, когато настоящата криза води не само до нужди от ликвидност, но и до значителни загуби, които могат да

⁴¹ Директива 2003/96/ЕО на Съвета от 27 октомври 2003 г. относно реструктурирането на правната рамката на Общността за данъчно облагане на енергийните продукти и електроенергията (ОВ L 283, 31.10.2003 г., стр. 51).

застрашат способността на бенефициера да обслужва дълга си и разкриват нужди по отношение на платежоспособността. В случаите, когато на индивидуални бенефициери се предоставя помощ в големи размери и когато способността на тези бенефициери да обслужват дълга си въз основа на възможности в миналото да получават приходи изглежда затруднена, държавите членки могат да обмислят да поискат информация от бенефициерите относно прогнозните им възможности да получават приходи в бъдеще, с които да продължат да обслужват дълга, с цел да се прецени дали използването на различни инструменти, като например подкрепа за платежоспособността, може да бъде или може да стане по-адекватно за посрещане на техните финансови нужди.

- (36) При определени обстоятелства⁴² държавите членки могат да считат, че предприятията, които са сериозно засегнати от настоящата криза, се нуждаят от подкрепа за платежоспособността, която не може да бъде предоставена в достатъчна степен само чрез частни източници. Когато без такава подкрепа за платежоспособността предприятията биха прекратили или намалили дейността си и когато прекратяването или намаляването на дейността би заплашило енергийните пазари или други пазари, които са от системно значение за икономиката (или за сигурността и устойчивостта на вътрешния пазар), тази подкрепа за платежоспособността може да се счита за съвместима въз основа на член 107, параграф 3, буква б) от ДФЕС.
- (37) Комисията счита, че следните общи принципи са от особено значение за изискваната оценка на всеки отделен случай, описана в точка 36 по-горе:
- а. помощта трябва да бъде необходима, подходяща и пропорционална⁴³, за да се избегне такива предприятия да напуснат внезапно пазара и при всички случаи не трябва да надвишава минимума, необходим за гарантиране на нейната жизнеспособност;
 - б. дружество, принадлежащо или придобито от по-голяма бизнес група, не е допустимо за получаване на помощ, освен когато може да се докаже, че затрудненията на дружеството не са резултат от произволно разпределение на разходите в рамките на групата и че затрудненията са твърде сериозни, за да могат да бъдат преодолени от самата група. В такива случаи обикновено се изисква съществен принос от страна на групата към разходите за мярката за платежоспособност;
 - в. държавната помощ трябва да се предоставя при условия, по които държавата получава възнаграждение в разумен размер, като например подходящ дял от бъдещата стойност на бенефициера, с оглед на размера на предоставения от държавата капитал в сравнение с оставащия собствен капитал на дружеството след отчитане на загубите, включително предвидимите загуби без мярката за помощ;

⁴² Намесата трябва да бъде ограничена до ситуации, в които намесата е от общ интерес.

⁴³ По принцип помощта е пропорционална, ако не надхвърля необходимото за възстановяването на капиталовата структура на бенефициера на помощта отпреди кризата, предизвикана от агресията на Русия срещу Украйна. При оценката на пропорционалността на помощта ще бъде взета предвид държавната помощ, получена или планирана в контекста на настоящата криза, и по-специално помощта, предоставена съгласно настоящото съобщение.

- г. когато помощта е под формата на подчинен дълг или други хибридни капиталови инструменти, в цялостното възнаграждение за тези инструменти трябва адекватно да са взети предвид характеристиките на избрания инструмент, включително неговото равнище на подчиненост и всички условия на плащане;
 - д. ще бъдат необходими подходящи мерки в областта на конкуренцията в съответствие с принципите, изложени в Насоките за оздравяване и реструктуриране от 2014 г.⁴⁴ Въз основа на особеностите на всеки потенциален случай и съответната конкурентна среда може да се изисква и продажба на активи като компенсаторна мярка. Освен това ще бъдат необходими поведенчески мерки, включително ангажименти, гарантиращи ефективна забрана на изплащането на бонуси или други променливи плащания, забрана за изплащане на дивиденди и придобивания;
 - е. след решението си Комисията може да изиска от държавата членка и оценка на дългосрочната жизнеспособност на бенефициера, придружаваща уведомлението или предоставена на по-късна дата. Държавата членка трябва да поеме ангажимент, когато Комисията счете за целесъобразно след разглеждане на тази оценка, да изпрати в срок, определен от Комисията, план за реструктуриране, както е посочено в Насоките за оздравяване и реструктуриране, който да бъде одобрен от Комисията.
- (38) Държавите членки се приканват да обмислят как да определят по недискриминационен начин изисквания, свързани с опазването на околната среда или сигурността на доставките, за целите на отпускането на помощ съгласно раздели 2.4 и 2.8 от настоящото съобщение. Изискванията биха могли например да бъдат под следните форми⁴⁵:
- а. изискване към бенефициера да задоволява част от потреблението на енергия от възобновяеми енергийни източници, например чрез споразумения за закупуване на електроенергия или преки инвестиции в производството на енергия от възобновяеми източници;
 - б. изискване за инвестиции в енергийна ефективност, намаляване на потреблението на енергия спрямо стопанското производство, например чрез намалено потребление за производствени процеси, отопление или транспорт, по-специално чрез мерки за изпълнение на препоръките от енергийните обследвания, извършени съгласно член 8, параграф 2 или 4 и приложение VI към Директива 2012/27/ЕС;
 - в. изискване за инвестиции, намаляващи или диверсифициращи потреблението на природен газ, например чрез мерки за

⁴⁴ Съобщение на Комисията „Насоки за държавна помощ за оздравяване и реструктуриране на нефинансови предприятия в затруднено положение“ (ОВ С 249, 31.7.2014 г., стр. 1).

⁴⁵ Държавите членки се приканват да използват възможностите да предоставят помощ, одобрени съгласно насоките от 2022 г. относно държавната помощ за климата, опазването на околната среда и енергетиката, по-специално по отношение на енергията от възобновяеми източници, енергийната ефективност или други мерки за декарбонизация.

електрификация с използване на възобновяеми енергийни източници или кръгови решения, като например повторното използване на отпадни газове;

г. изискване за инвестиции в гъвкавост, за да се улесни по-доброто адаптиране на бизнес процесите към ценовите сигнали на пазарите на електроенергия.

- (39) Държавите членки могат също така да предоставят помощ за компенсиране на щети, причинени от извънредни обстоятелства съгласно член 107, параграф 2, буква б) от ДФЕС. Такава държавна помощ, предназначена за смекчаване на щетите, причинени пряко от настоящите и извънредни обстоятелства на руската агресия срещу Украйна, може да обхваща и въздействието на определени последици от руската агресия, включително наложените икономически санкции или ответните мерки, които оказват отрицателно въздействие върху бенефициера при извършването на неговата стопанска дейност или конкретна и отделима част от стопанската му дейност.
- (40) Щетите, причинени пряко от задължителните намаления на потреблението на природен газ или електричество, които може да е необходимо да бъдат наложени от държавите членки, могат да бъдат оценени съгласно член 107, параграф 2, буква б) от ДФЕС, при условие че няма свръхкомпенсация.
- (41) Държавите членки трябва да уведомят за тези мерки и Комисията ще ги оцени пряко съгласно член 107, параграф 2, буква б) от ДФЕС. Такава помощ може да бъде предоставена на предприятия в затруднено положение.
- (42) В съответствие с Регламент (ЕС) № 2022/1369 относно координирани мерки за намаляване на търсенето на газ⁴⁶ държавите членки могат да обмислят подходящи мерки за стимулиране на доброволното намаляване на търсенето на природен газ. Когато държавите членки възнамеряват да въведат такива стимули в контекста на настоящата криза, Комисията ще оцени тези мерки пряко съгласно член 107, параграф 3, буква б) от ДФЕС. Въпреки че за това ще е необходима оценка на всеки отделен случай, Комисията счита, че следните елементи са от особено значение:
- а. използването на състезателен процес, основан на прозрачни критерии, за договаряне на обеми за доброволно намаляване на търсенето;
 - б. липсата на всякакви формални ограничения върху трансграничната търговия или потоци;
 - в. ограничаването на съответните стимули за намаляване на търсенето в бъдеще, които надхвърлят тези, които бенефициерът би предприел независимо от мярката;
 - г. незабавно намаляване на съвкупното крайно търсене на газ в съответната държава членка, като същевременно се избягва просто изместване на търсенето на природен газ.

⁴⁶ Регламент (ЕС) 2022/1369 на Съвета от 5 август 2022 г. относно координирани мерки за намаляване на търсенето на газ (ОВ L 206, 8.8.2022 г., стр. 1).

- (43) Държавите членки могат също така да обмислят мерки за стимулиране на запълването на газохранилищата, доколкото пазарът не предоставя адекватни стимули за това. Когато държавите членки възнамеряват да въведат стимули за запълване на газохранилищата в контекста на настоящата криза, Комисията ще ги оцени пряко съгласно член 107, параграф 3, буква б) от ДФЕС⁴⁷. Въпреки че за това ще е необходима оценка на всеки отделен случай, Комисията счита, че следните елементи са от особено значение:
- а. използването на състезателен процес, основан на прозрачни критерии за минимизиране на помощта;
 - б. липсата на всякакви ограничения върху трансграничната търговия или потоци;
 - в. наличието на предпазни мерки за избягване на свръхкомпенсация;
 - г. спазването на задълженията и условията за запълване и стимулиране на съхранението на газ, посочени в членове ба—бг от Регламент (ЕС) 2017/1938⁴⁸, по-специално условията за мерките за подпомагане, посочени в член 6б, параграфи 2 и 3.
- (44) Комисията ще разглежда за всеки отделен случай възможната необходима, пропорционална и подходяща помощ в съответствие със Съобщението на Комисията „Сигурни доставки на газ за безопасна зима“⁴⁹ и националните планове за действие при извънредни ситуации в областта на сигурността на доставките на газ, с цел адаптиране на съоръженията, които ще допринесат за замяната на газа за ограничен период от време с друго по-замърсяващо въглеродно гориво. Всяко такова алтернативно въглеродно гориво трябва да има възможно най-ниско съдържание на емисии, а помощта следва да бъде предмет на усилия за енергийна ефективност и трябва да се избягват блокиращи ефекти след кризата, в съответствие с целите на ЕС в областта на климата. Тези мерки могат да бъдат насочени както към превантивно намаляване на потреблението на газ, така и към реагиране на задължителните ограничения на потреблението на природен газ, освен ако те бъдат компенсирани по друг начин⁵⁰.
- (45) С оглед на предизвикателствата пред превоза на стоки до и от Украйна, Комисията ще разглежда за всеки отделен случай възможна помощ за застраховане или презастраховане по отношение на превоза на стоки до и от Украйна. Наред с другото, държавите членки ще трябва да докажат, че застраховането или презастраховането не е налично изобщо или е налично при ставки, които са значително по-високи, отколкото преди руското нашествие в Украйна.

⁴⁷ Вж. Решение на Комисията от 12.7.2022 г. относно SA.103012 (2022/NN) — Стимулираща мярка за съхранение на природен газ в газохранилището Bergefeuer за следващия отоплителен период.

⁴⁸ Изменен с Регламент (ЕС) № 2022/1032 на Европейския парламент и на Съвета от 29 юни 2022 г. (ОВ L 173, 30.6.2022 г., стр. 17).

⁴⁹ COM(2022) 360 final, 20.7.2022 г.

⁵⁰ Пример в контекста на производството на електроенергия е Решение на Комисията от 30.9.2022 г. относно държавна помощ SA.103662 (2022/N) — Германия — Временен резерв за доставка на електроенергия от лигнитни въглища за спестяване на газ.

- (46) Превозът на бежанци и хуманитарни материали по принцип не попада в приложното поле на правилата на ЕС за държавна помощ, при условие че държавата действа, упражнявайки своите публични правомощия (за разлика от извършването на стопанска дейност), и доколкото транспортните услуги не се закупуват на цена над пазарната.
- (47) Помощта, отпусната по силата на настоящото съобщение в полза на предприятия, която минава през кредитни институции в ролята им на финансови посредници, е от пряка полза за тези предприятия. С нея обаче може да бъде предоставено непряко предимство на финансовите посредници. При спазване на предпазните мерки, предвидени в раздели 2.2 и 2.3 обаче, такава непряка помощ няма за цел да запази или възстанови жизнеспособността, ликвидността или платежоспособността на кредитните институции. Следователно такава помощ няма да се определя като извънредна публична финансова подкрепа съгласно Директива 2014/59/ЕС на Европейския парламент и на Съвета (Директивата за възстановяване и реструктуриране на банките — ДВПБ)⁵¹ или съгласно Регламент (ЕС) № 806/2014 на Европейския парламент и на Съвета (Регламент за Единния механизъм за реструктуриране — ЕМП)⁵² и няма да бъде оценявана съгласно правилата за държавна помощ, които се прилагат за банковия сектор⁵³.
- (48) Помощта, предоставена от държавите членки на кредитни институции или други финансови институции съгласно член 107, параграф 2, буква б) от ДФЕС за компенсиране на преки щети, понесени в резултат на настоящата криза, или помощта, предоставена от държавите членки на кредитни институции или други финансови институции съгласно раздел 2.4 от настоящото съобщение, която няма за цел да запази или възстанови жизнеспособността, ликвидността или платежоспособността на дадена институция или субект, няма да се определя като извънредна публична финансова подкрепа съгласно ДВПБ, нито съгласно Регламента за ЕМП, нито ще се оценява съгласно правилата за държавна помощ, приложими за банковия сектор⁵⁴.

⁵¹ ОВ L 173, 12.6.2014 г., стр. 190, вж. член 2, параграф 1, точка 28 от ДВПБ.

⁵² ОВ L 225, 30.7.2014 г., стр. 1, вж. член 3, параграф 1, точка 29 от Регламента за Единния механизъм за реструктуриране.

⁵³ Съобщение на Комисията — Рекапитализация на финансовите институции в условията на настоящата финансова криза: ограничаване на помощта до необходимите минимални равнища и предпазни мерки срещу излишното нарушаване на конкуренцията (ОВ С 10, 15.1.2009 г., стр. 2); Съобщение на Комисията относно обработването обезценените активи във финансовия сектор на Общността (ОВ С 72, 26.3.2009 г., стр. 1); Съобщение относно връщане на жизнеспособността и оценка на мерките за реструктуриране във финансовия сектор според правилата за държавна помощ в настоящата криза (ОВ С 195, 19.8.2009 г., стр. 9); Съобщение на Комисията относно прилагането от 1 януари 2011 г. на правилата за държавни помощи за подкрепата на мерки в полза на банки в контекста на финансовата криза (ОВ С 329, 7.12.2010 г., стр. 7); Съобщение на Комисията относно прилагането от 1 януари 2012 г. на правилата за държавни помощи за подкрепата на мерки в полза на банки в контекста на финансовата криза (ОВ С 356, 6.12.2011 г., стр. 7); и Съобщение на Комисията относно прилагането от 1 август 2013 г. на правилата за държавните помощи към мерките за подкрепа на банки в контекста на финансовата криза („Съобщение относно банковия сектор от 2013 г.“) (ОВ С 216, 30.7.2013 г., стр. 1).

⁵⁴ Комисията трябва да бъде уведомявана за всички мерки за подкрепа на кредитни институции или други финансови институции, които представляват държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС, включително тези, които попадат извън обхвата на настоящото съобщение, и тя ще ги оценява съгласно съответните правила за държавна помощ.

- (49) Ако поради настоящата криза кредитните институции се нуждаят от извънредна публична финансова подкрепа (вж. член 3, параграф 1, точка 28 от ДВПБ и член 2, параграф 1, точка 29 от Регламента за ЕМП) под формата на ликвидност, рекапитализация или мярка за обезценени активи, ще трябва да се прецени дали тази мярка отговаря на условията по член 32, параграф 4, буква г), подточка i), подточка ii) или подточка iii) от ДВПБ и по член 18, параграф 4, буква г), подточка i), подточка ii) или подточка iii) от Регламента за ЕМП. Ако са изпълнени последните условия, кредитната институция, получаваща такава извънредна публична финансова подкрепа, няма да се счита за проблемна институция или за институция, която има вероятност да стане проблемна.
- (50) Доколкото такива мерки са насочени към разрешаването на проблеми, свързани с агресията на Русия срещу Украйна и преките и косвени последици от нея, ще се счита, че те попадат в приложното поле на точка 45 от Съобщението относно банковия сектор от 2013 г.⁵⁵, в която се предвижда изключение от изискването за споделяне на тежестта от акционерите и притежателите на подчинен дълг.
- (51) Помощта, предоставена съгласно настоящото съобщение, не може да бъде обвързана с условие за преместването на производствена или друга дейност на бенефициера от друга държава в рамките на ЕИП на територията на държавата членка, която предоставя помощта. Такова условие би имало вредно въздействие върху вътрешния пазар. При това не е от значение реалният брой на закритите работни места в първоначалното място на установяване на бенефициера в ЕИП, без да се засягат специфичните предпазни мерки, включени в раздел 2.8 от настоящото съобщение.
- (52) Помощ съгласно настоящото съобщение не се предоставя на предприятия, на които са наложени санкции, приети от ЕС, включително, но не само:
- а. лица, образувания или органи, изрично посочени в правните актове за налагане на тези санкции;
 - б. предприятия, притежавани или контролирани от лица, образувания или органи, срещу които са наложени санкции от страна на ЕС; или
 - в. предприятия, осъществяващи дейност в отрасли, подложени на санкции, приети от ЕС, доколкото помощта би подкопала целите на съответните санкции.
- (53) Мерките за държавна помощ, които водят до неотделимо нарушение на правото на Съюза сами по себе си, поради свързаните с тях условия или поради метода на тяхното финансиране, не могат да бъдат обявени за съвместими с вътрешния пазар. Например такъв може да е случаят с помощ, която е обвързана с клаузи, поставящи я в пряка или непряка зависимост от произхода на дадени продукти или оборудване, като изисквания за това бенефициерът да закупува продукти местно производство. Комисията няма да разрешава помощи за дейности по износ към трети страни или държави членки, които могат да бъдат пряко свързани с изнасяните количества, нито помощи, зависещи от използването на стоки собствено производство за сметка на вносни стоки, нито помощи за

⁵⁵ Според определението в бележка под линия 53.

установяване и функциониране на дистрибуторска мрежа или за покриване на други разходи, свързани с дейности по износ.

1.5. Приложимост на член 107, параграф 3, буква б) от ДФЕС

- (54) Съгласно член 107, параграф 3, буква б) от ДФЕС Комисията може да обяви дадена помощ за съвместима с вътрешния пазар, ако тя е предназначена „за преодоляването на сериозни затруднения в икономиката на държава членка“. В този контекст съдилищата на Съюза постановиха, че затрудненията трябва да засягат цялата икономика на съответната държава членка или важна част от тази икономика, а не само икономиката на един от регионите ѝ или на части от територията ѝ. Това също така съответства на необходимостта от строго тълкуване на всяка изключителна разпоредба, каквато е член 107, параграф 3, буква б) от ДФЕС⁵⁶. Комисията прилага това тълкуване последователно в практиката си по вземане на решения⁵⁷.
- (55) Комисията счита, че агресията на Русия срещу Украйна и преките и косвени последици от нея, включително санкциите, наложени от ЕС или неговите международни партньори, и предприетите ответни мерки, например от Русия, създадоха значителна икономическа несигурност, нарушиха търговските потоци и веригите на доставки и доведоха до изключително големи и неочаквани увеличения на цените, особено на природния газ и електроенергията, но също така и на много други производствени фактори и суровини и основни стоки. Тези последици, взети заедно, причиниха сериозни затруднения за икономиката във всички държави членки. Прекъсванията на веригата на доставки и повишената несигурност имат преки или косвени последици, които засягат много сектори. Освен това покачващите се цени на енергията засягат почти всяка икономическа дейност във всички държави членки. В съответствие с това Комисията счита, че широк кръг от икономически сектори във всички държави членки са засегнати от сериозни икономически сътресения. Въз основа на това Комисията счита, че е целесъобразно да се определят критериите за оценка на мерките за държавна помощ, които държавите членки могат да вземат, за да преодолеят това сериозно затруднение.
- (56) Държавната помощ е особено оправдана и може да бъде обявена за съвместима с вътрешния пазар въз основа на член 107, параграф 3, буква б) от ДФЕС за ограничен период от време, ако е предназначена за преодоляването на недостига на ликвидност, пред който са изправени предприятията, които са пряко или косвено засегнати от сериозните затруднения в икономиката, причинени от руската военна агресия срещу Украйна и преките и косвени последици от нея, включително санкциите, наложени от ЕС или от неговите международни

⁵⁶ Съединени дела T-132/96 и T-143/96 Freistaat Sachsen и др./Комисия, EU:T:1999:326, точка 167.

⁵⁷ Решение 98/490/ЕО на Комисията по дело C 47/96 *Crédit Lyonnais* (ОВ L 221, 8.8.1998 г., стр. 28), точка 10.1; Решение 2005/345/ЕО на Комисията по дело C 28/02 *Bankgesellschaft Berlin* (ОВ L 116, 4.5.2005 г., стр. 1), точка 153 и следващите; и Решение 2008/263/ЕО на Комисията по дело C 50/06 *BAWAG* (ОВ L 83, 26.3.2008 г., стр. 7), точка 166. Вж. Решение на Комисията по дело NN 70/07, *Northern Rock* (ОВ C 43, 16.2.2008 г., стр. 1); Решение на Комисията по дело NN 25/08, *Rescue aid to Risikoabschirmung WestLB* (ОВ C 189, 26.7.2008 г., стр. 3); Решение на Комисията от 4 юни 2008 г. по дело за държавна помощ C 9/08 *SachsenLB* (ОВ L 104, 24.4.2009 г., стр. 34); и Решение на Комисията от 16 юни 2017 г. по дело SA.32544 (2011/C) *Преструктуриране на TRAINOSE S.A* (ОВ L 186, 24.7.2018 г., стр. 25).

партньори, както и икономическите ответни мерки, предприети например от Русия.

- (57) В настоящото съобщение Комисията определя критериите за оценка на съвместимостта, които ще прилага по принцип за помощта, предоставяна от държавите членки при тези обстоятелства съгласно член 107, параграф 3, буква б) от ДФЕС. Поради това държавите членки трябва да докажат, че мерките за държавна помощ, за които Комисията е получила уведомление и които попадат в обхвата на настоящото съобщение, са необходими, подходящи и съразмерни за преодоляването на сериозни затруднения в икономиката на съответната държава членка и че всички изисквания, посочени в настоящото съобщение, са изпълнени.
- (58) Мерките за държавна помощ, за които е постъпило уведомление и които са оценени съгласно настоящото съобщение, са предназначени за подпомагане на предприятия, осъществяващи дейност в ЕС, които са засегнати от руската военна агресия и/или от последиците от нея. Мерките за помощ не могат по никакъв начин да бъдат използвани за подкопаване на желаните ефекти от санкциите, наложени от ЕС или неговите международни партньори, и трябва да бъдат в пълно съответствие с правилата за недопускане на заобикаляне на приложимите регламенти⁵⁸. По-специално трябва да се избягва възможността физическите лица или образуванията, подложени на санкции, да се възползват пряко или непряко от такива мерки⁵⁹.
- (59) Мерките за държавна помощ, попадащи в обхвата на настоящото съобщение, могат да се натрупват помежду си в съответствие с изискванията на специфичните раздели на настоящото съобщение. Мерките за помощ, обхванати от настоящото съобщение, могат да се натрупват с помощи в съответствие с регламентите за помощ *de minimis*⁶⁰ или с помощи в съответствие с регламентите за групово освобождаване⁶¹, при условие че се спазват

⁵⁸ Например, член 12 от Регламент (ЕС) № 833/2014 на Съвета от 31 юли 2014 г. относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 229, 31.7.2014 г., стр. 1).

⁵⁹ Като се има предвид специфичната ситуация от две последователни кризи, засегнали предприятия по множество начини, държавите членки могат да решат да предоставят помощ съгласно настоящото съобщение и на предприятия в затруднено положение.

⁶⁰ Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis* (ОВ L 352, 24.12.2013 г., стр. 1); Регламент (ЕС) № 1408/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis* в селскостопанския сектор (ОВ L 352, 24.12.2013 г., стр. 9); Регламент (ЕС) № 717/2014 на Комисията от 27 юни 2014 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis* в сектора на рибарството и аквакултурите (ОВ L 190, 28.6.2014 г., стр. 45); и Регламент (ЕС) № 360/2012 на Комисията от 25 април 2012 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към минималната помощ (*de minimis*) за предприятия, предоставящи услуги от общ икономически интерес (ОВ L 114, 26.4.2012 г., стр. 8).

⁶¹ Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 г. относно деклариране на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (Общ регламент за групово освобождаване); Регламент (ЕС) № 702/2014 на Комисията от 25 юни 2014 г. относно деклариране на някои категории помощи в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ L 193, 1.7.2014 г., стр. 1); и Регламент (ЕС) № 1388/2014

разпоредбите и правилата за натрупване от посочените регламенти. Мерките за държавна помощ, обхванати от настоящото съобщение, могат да се натрупват с помощи, предоставени съгласно Временната рамка за COVID-19⁶², при условие че спазват съответните им правила за натрупване. Когато държавите членки предоставят на един и същ бенефициер заеми или гаранции съгласно Временната рамка за COVID-19 и съгласно настоящото съобщение и когато общият размер на главницата на заема се изчислява въз основа на заявените лично от бенефициера нужди от ликвидност, държавите членки трябва да гарантират, че тези нужди от ликвидност се покриват с помощ само веднъж. По същия начин помощта по настоящото съобщение може да се натрупва с помощ по член 107, параграф 2, буква б) от ДФЕС, но не може да се стига до прекомерна компенсация на щетите, понесени от бенефициера.

2. ВРЕМЕННИ МЕРКИ ЗА ДЪРЖАВНА ПОМОЩ

2.1. Помощ с ограничен размер

- (60) Освен съществуващите възможности, основани на член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС, временните помощи с ограничен размер за предприятия, засегнати от руската агресия срещу Украйна и/или от преките или косвени последици от нея, могат да бъдат подходящо, необходимо и целенасочено решение по време на настоящата криза.
- (61) Комисията ще счита тази държавна помощ за съвместима с вътрешния пазар съгласно член 107, параграф 3, буква б) от ДФЕС, при условие че са изпълнени всички условия по-долу (специалните разпоредби за първичния селскостопански сектор, секторите на рибарството и аквакултурите са изложени в точка 62):
- а. общият размер на помощта не надхвърля 2 милиона евро на предприятие в дадена държава членка във всеки един момент⁶³. Помощта може да бъде предоставена под формата на преки безвъзмездни средства, данъчни и платежни предимства или под друга форма, като например подлежащи на възстановяване аванси, гаранции⁶⁴, заеми⁶⁵ и капитал, при условие че общата номинална стойност на тези мерки не надхвърля общия праг от 2 милиона

на Комисията от 16 декември 2014 г. за обявяване на някои категории помощи — за предприятия, които произвеждат, преработват и предлагат на пазара продукти от риболов и аквакултури — за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ L 369, 24.12.2014 г., стр. 37).

⁶² Съобщение на Комисията „Временна рамка за мерки за държавна помощ в подкрепа на икономиката в условията на сегашния епидемичен взрив от COVID-19“ (ОВ С 91I, 20.3.2020 г., стр. 1), изменено със съобщения на Комисията C(2020) 2215 (ОВ С 112 I, 4.4.2020 г., стр. 1), C(2020) 3156 (ОВ С 164, 13.5.2020 г., стр. 3), C(2020) 4509 (ОВ С 218, 2.7.2020 г., стр. 3), C(2020) 7127 (ОВ С 340 I, 13.10.2020 г., стр. 1), C(2021) 564 (ОВ С 34, 1.2.2021 г., стр. 6) и C(2021) 8442 (ОВ С 473, 24.11.2021 г., стр. 1).

⁶³ Помощта, отпусната въз основа на схеми, одобрени съгласно настоящия раздел, която е била възстановена преди предоставянето на нова помощ съгласно настоящия раздел, няма да се взема предвид при определянето на това дали съответният таван е надвишен.

⁶⁴ Когато помощта се предоставя под формата на гаранции съгласно настоящия раздел, се прилагат допълнителните условия по точка 67, буква и).

⁶⁵ Когато помощта се предоставя под формата на заеми съгласно настоящия раздел, се прилагат допълнителните условия по точка 70, буква ж).

евро на предприятие в дадена държава членка; всички използвани стойности трябва да бъдат в брутно изражение, тоест преди облагане с данъци или други такси;

- б. помощта се предоставя въз основа на схема с прогнозен бюджет;
- в. помощта се предоставя до 31 декември 2023 г.⁶⁶;
- г. помощта се предоставя на предприятия, засегнати от кризата;
- д. помощта, която се предоставя на предприятия, занимаващи се с преработка и търговия със селскостопански продукти⁶⁷, е допустима, ако не се прехвърля частично или изцяло на първичните производители и не е определена въз основа на цената или количеството на продуктите, пуснати на пазара от съответните предприятия или закупени от първични производители, освен ако във втория случай продуктите не са били пуснати на пазара или са били използвани за нехранителни цели, като дестилация, метанизация или компостиране от съответните предприятия.

(62) Чрез дерогация от точка 61, буква а) следните специални условия се прилагат за помощ, отпусната на предприятия, извършващи дейност в секторите на първичното селскостопанско производство, рибарството и аквакултурите, в допълнение към условията в точка 61, букви б)–г):

- а. общата помощ в нито един момент не надвишава 250 000 EUR на предприятие с дейност в първичното производство на селскостопански продукти в дадена държава членка и 300 000 EUR на предприятие с дейност в секторите на рибарството и аквакултурите в дадена държава членка⁶⁸; помощта може да бъде предоставена под формата на преки безвъзмездни средства, данъчни и платежни предимства или под друга форма, като например подлежащи на възстановяване аванси, гаранции⁶⁹, заеми⁷⁰ и капитал, при условие че общата номинална стойност на тези мерки не надхвърля общия съответен праг от 250 000 EUR или 300 000 EUR на предприятие в дадена държава членка; всички използвани стойности трябва да бъдат в брутно изражение, тоест преди облагане с данъци или други такси;

⁶⁶ Ако помощта се предоставя под формата на данъчно предимство, данъчното задължение, по отношение на което се предоставя това предимство, трябва да е възникнало не по-късно от 31 декември 2023 г.

⁶⁷ Както е определено в член 2, параграф 6 и член 2, параграф 7 от Регламент (ЕО) № 702/2014 на Комисията от 25 юни 2014 г. относно деклариране на някои категории помощи в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ L 193, 1.7.2014 г., стр. 1).

⁶⁸ Помощта, отпусната въз основа на схеми, одобрени съгласно настоящия раздел, която е била възстановена преди предоставянето на нова помощ съгласно настоящия раздел, не трябва да се взема предвид при определянето на това дали съответният таван е надвишен.

⁶⁹ Когато помощта се предоставя под формата на гаранции съгласно настоящия раздел, се прилагат допълнителните условия по точка 67, буква и).

⁷⁰ Когато помощта се предоставя под формата на заеми съгласно настоящия раздел, се прилагат допълнителните условия по точка 70, буква ж).

- б. помощ за предприятия, извършващи дейност в първичното производство на селскостопански продукти не се фиксира на основата на цената или количеството продукти, пуснати на пазара;
 - в. помощта за предприятия, осъществяващи дейност в сектора на рибарството и аквакултурите, не засяга никоя от категориите помощ, посочени в член 1, параграф 1, букви а)–к) от Регламент (ЕС) № 717/2014⁷¹.
- (63) Когато предприятие извършва дейност в няколко сектора, за които се прилагат различни максимални размери в съответствие с точка 61, буква а) и точка 62, буква а), съответната държава членка трябва да гарантира чрез подходящи средства, като например осчетоводяване по отделни сметки, че за всяка от тези дейности се спазва съответният таван, както и че общият максимален размер от 2 милион евро на предприятие в дадена държава членка не е надвишен. Когато предприятие извършва дейност изключително в секторите, за които се прилага точка 62, буква а), общият максимален размер от 300 000 EUR на предприятие в дадена държава членка не следва да се надвишава.
- (64) Мерките, предоставени съгласно настоящото съобщение под формата на подлежащи на възстановяване аванси, гаранции, заеми или други подлежащи на възстановяване инструменти, могат да бъдат преобразувани в други форми на помощ, като например безвъзмездни средства, при условие че преобразуването се извършва до 30 юни 2024 г. и са спазени условията в настоящия раздел.

2.2. Подкрепа за ликвидността под формата на гаранции

- (65) За да се осигури достъп до ликвидност за предприятия, засегнати от настоящата криза, публичните гаранции по заеми за ограничен период от време и за заеми в ограничен размер могат да бъдат подходящо, необходимо и целенасочено решение при сегашните обстоятелства⁷².
- (66) За една и съща главница на заем гаранциите, предоставени съгласно настоящия раздел, не може да се натрупват с помощта, предоставена съгласно раздел 2.3 от настоящото съобщение и обратно, или с помощта, предоставена съгласно раздели 3.2 или 3.3 от Временната рамка за COVID-19. Гаранциите, предоставени съгласно настоящия раздел, могат да се натрупват за различни заеми, при условие че общият размер на заема на бенефициер не надвишава таваните, определени в точка 67, буква д) от настоящото съобщение. Бенефициерът може да се ползва едновременно от множество мерки съгласно

⁷¹ Регламент (ЕС) № 717/2014 на Комисията от 27 юни 2014 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis в сектора на рибарството и аквакултурите (ОВ L 90, 28.6.2014 г., стр. 45).

⁷² За целите на настоящия раздел понятието „публични гаранции по заеми“ обхваща и гаранциите по някои факторинг продукти, а именно гаранции по факторинг с регрес и реверсивен факторинг, когато факторът има право на регресен иск срещу купувача. Допустимите продукти за реверсивен факторинг трябва да бъдат ограничени до продукти, които се използват само след като продавачът вече е изпълнил своята част от сделката, т.е. продуктът или услугата са доставени. Финансовият лизинг е обхванат и от понятието „публични гаранции по заеми“. Когато с публичните гаранции се цели да се задоволят нуждите от ликвидност на предприятията, които трябва да предоставят финансови обезпечения за търговски дейности на енергийните пазари, тези публични гаранции могат по изключение да включват и банкови гаранции или да бъдат предоставени като финансово обезпечение на централни контрагенти или клирингови членове.

настоящия раздел, при условие че общият размер на заемите на бенефициер не надвишава таваните, посочени в точка 67, буква д).

(67) Комисията ще счита държавната помощ, предоставена под формата на публични гаранции за съвместима с вътрешния пазар въз основа на член 107, параграф 3, буква б) от ДФЕС, при условие че:

- а. публичните гаранции се предоставят за нови индивидуални заеми, отпуснати на предприятията⁷³;
- б. за всеки индивидуален заем гаранционните премии се определят на минимално равнище, което постепенно се увеличава с увеличаването на срока на гарантирания заем, както е посочено в следната таблица:

Вид получател	За 1-ва година	За 2-ра—3-та година	За 4-та—6-та година
МСП	25bps	50bps	100bps
Големи предприятия	50bps	100bps	200bps

- в. като алтернатива, държавите членки могат да изпращат уведомления за схеми, като използват за основа горната таблица, при което обаче продължителността на гаранцията, гаранционните премии и гаранционното покритие могат да бъдат модулирани за главницата на всеки съответен индивидуален заем (например по-ниското гаранционно покритие би могло да компенсира по-дълъг срок или да позволи по-ниски гаранционни премии); фиксирана премия може да се използва за цялата продължителност на гаранцията, ако тя е по-висока от минималните премии за първата година, посочени в таблицата по-горе за всеки вид бенефициер и е коригирана в зависимост от продължителността на гаранцията и гаранционното покритие в съответствие с настоящата точка;
- г. гаранцията се предоставя до 31 декември 2023 г.;
- д. общият размер на заемите на бенефициер, за които е предоставена гаранция съгласно настоящия раздел, не следва да надвишава:
 - i. 15 % от средния общ годишен оборот на бенефициера през последните три приключени счетоводни периода⁷⁴;
 - ii. 50 % от разходите за енергия през 12-те месеца, предхождащи месеца, в който е подадено заявлението за помощ⁷⁵; или

⁷³ Тези индивидуални заеми не могат да бъдат отпускани на кредитни институции или други финансови институции.

⁷⁴ Когато бенефициерите на мярката са новосъздадени предприятия, които нямат три приключени годишни счетоводни отчета, приложимият таван, посочен в точка 67, буква д), подточка i), ще се изчислява въз основа на продължителността на съществуване на предприятието към момента на подаване на заявлението за помощ от предприятието.

- iii. при подходяща обосновка, предоставена от държавата членка на Комисията за нейната оценка (например във връзка с предизвикателствата, пред които е изправен бенефициерът по време на настоящата криза)⁷⁶, размерът на заема може да бъде увеличен:
- за покриване на нуждите от ликвидност от момента на отпускане на помощта за следващите 12 месеца за МСП⁷⁷ и за следващите 6 месеца за големи предприятия;
 - за големи предприятия, които трябва да предоставят финансови обезпечения за дейности по търгуване на енергийните пазари, за да покрият нуждите от ликвидност, произтичащи от тези дейности, от момента на предоставяне на помощта за следващите 12 месеца;
 - нуждите от ликвидност следва да бъдат установени чрез самостоятелно сертифициране от страна на бенефициера⁷⁸;
 - нуждите от ликвидност, които вече са покрити от мерки за помощ по Временната рамка за COVID-19, не могат да бъдат покрити от мерки, приети съгласно настоящото съобщение;
- e. продължителността на гаранцията е ограничена до максимум шест години освен ако не е модулирана в съответствие с точка 67, буква в), а гаранцията не може да надхвърля:
- i. 90 % от главницата на заема в случаите, когато загубите са понесени пропорционално и при същите условия от кредитната институция и от държавата; или
 - ii. 35 % от главницата на заема, когато загубите се приписват първоначално на държавата и едва след това на кредитните институции (т.е. гаранция за първа загуба); както и

⁷⁵ Когато бенефициерите на мярката са новосъздадени предприятия, които нямат записи за целия последен период от дванадесет месеца, приложимият таван, посочен в точка 67, буква д), подточка ii), ще се изчислява въз основа на продължителността на съществуване на предприятието към момента на подаване на заявлението за помощ от предприятието.

⁷⁶ Съответната обосновка може да се отнася до бенефициери, осъществяващи дейност в сектори, които са особено засегнати от преките или косвените последици от агресията, включително санкциите, наложени от ЕС и неговите международни партньори, както и ответните мерки, предприети например от Русия. Тези последици могат да включват прекъсване на веригите на доставки или неизвършени плащания от Русия или Украйна, повишен риск от кибератаки или повишаване на цените на конкретни материали или суровини, засегнати от настоящата криза.

⁷⁷ Съгласно определението в приложение I към Общия регламент за групово освобождаване.

⁷⁸ Планът за ликвидност може да включва както оборотния капитал, така и инвестиционните разходи. Комисията пояснява, че докато настоящото съобщение е в сила, съгласно настоящия раздел държавите членки могат да предоставят допълнителни публични гаранции на бенефициери, които вече са получили такава подкрепа, за да се вземат предвид новите нужди от ликвидност, които не са били включени в първоначалната оценка на нуждите от ликвидност. Всяка такава подкрепа трябва да отговаря на всички условия на настоящото съобщение и трябва да бъде гарантирано, че едни и същи нужди от ликвидност се покриват само веднъж.

- iii. и в двата горепосочени случая, когато размерът на заема намалява с времето, например защото заемът започва да бъде изплащан, гарантираният размер трябва да намалее пропорционално;
- ж. при подходяща обосновка, която трябва да бъде предоставена от държавата членка и чрез дерогация от точка 67, букви а), д), е) и з), публичната гаранция може да бъде предоставена като нефинансирано финансово обезпечение⁷⁹ на централни контрагенти или клирингови членове за покриване на нови нужди от ликвидност, произтичащи от необходимостта да се предоставят финансови обезпечения за преминаващи клиринг дейности по търгуване на енергийните пазари за енергийни предприятия. Покритието на тези нефинансирани гаранции може по изключение да надвишава 90 %. За тези нефинансирани гаранции държавата членка трябва:
 - i. ако гаранционното покритие надвишава 90 %, да докажат необходимостта от такова по-високо покритие въз основа на солидни и конкретни доказателства и да поемат ангажимент да валидират и редовно да следят дали крайните бенефициери са в състояние да посрещнат тези нужди от ликвидност чрез други източници на вътрешно или външно финансиране, включително друга помощ съгласно настоящото съобщение;
 - ii. да обосноват размера на гаранциите, който във всеки случай не може да надвишава сумата за покриване на нуждите от ликвидност за следващите 12 месеца, произтичащи от необходимостта да се предоставят финансови обезпечения за преминаващи клиринг дейности по търгуване на енергийните пазари; държавите членки трябва редовно да преразглеждат тези нужди;
 - iii. да обосноват срока, за който е предоставена гаранцията, който трябва да бъде ограничен до 31 декември 2023 г. и при всички случаи да не надвишава периода, през който тези гаранции се смятат за високоликвидни обезпечения съгласно Делегиран регламент (ЕС) 2022/2311 на Комисията за изменение на регулаторните технически стандарти, определени в Делегиран регламент (ЕС) № 153/2013, по отношение на временните спешни мерки във връзка с изискванията за обезпечение⁸⁰;
 - iv. да покажат по какъв начин условията за мобилизиране на гаранцията ще отговорят в достатъчна степен на опасенията, свързани с моралния риск, по отношение на бенефициера и финансовия посредник. По-специално това се отнася до условието за събиране на гарантираните суми от крайния бенефициер, при което вземанията на държавата

⁷⁹ Както е обяснено в бележка под линия 72 и за разлика от публичните гаранции по заеми съгласно настоящия раздел, които се използват за улесняване на предоставянето на ликвидност пряко на предприятията, публичните гаранции, предоставени като финансово обезпечение по настоящата точка 67, буква ж), не са финансирани и се предоставят пряко на централен контрагент или клирингов член без какъвто и да било базисен инструмент.

⁸⁰ Делегиран регламент (ЕС) 2022/2311 на Комисията от 21 октомври 2022 г. за изменение на регулаторните технически стандарти, определени в Делегиран регламент (ЕС) № 153/2013, по отношение на временните спешни мерки във връзка с изискванията за обезпечение (ОВ L 307, 28.11.2022 г., стр. 31).

членка по отношение на активите на крайния бенефициер трябва да имат същото или по-високо ниво на приоритет като останалите непогасени първостепенни дългове и заеми на крайния бенефициер;

- v. да посочат премиите, които ще се прилагат за такива гаранции, които трябва да бъдат най-малко равни на гаранционните премии, посочени в таблицата в точка 67, буква б), плюс 200 базисни пункта и — ако централният контрагент или клиринговият член не начислява лихвен процент или такси за позицията за нефинансирано обезпечение — трябва да се добави основният лихвен процент, определен в точка 70, буква б);
 - vi. да гарантират, че точка 67, букви г) и и) също са спазени. Предвидената в точка 67, буква в) възможност не е приложима и гаранцията се отнася само до нуждите от ликвидност, определени в точка 67, буква ж);
3. гаранцията е свързана с инвестиционни нужди и/или със заеми за оборотен капитал;
- и. гаранциите може да се предоставят пряко на крайните бенефициери или чрез кредитни институции и други финансови институции като финансови посредници. Кредитните институции или другите финансови институции следва във възможно най-голяма степен да предават на крайните бенефициери предимствата, извлечени от публичните гаранции. Финансовият посредник трябва да е в състояние да докаже, че използва механизъм, който гарантира, че предимствата са прехвърлени във възможно най-голяма степен на крайните бенефициери под формата на по-големи обеми финансиране, портфейли с по-голяма степен на риск, по-ниски изисквания за обезпечение, по-ниски гаранционни премии или по-ниски лихви, отколкото без такива публични гаранции.

2.3. Подкрепа за ликвидността под формата на субсидирани заеми

- (68) За да се осигури достъп до ликвидност за предприятия, засегнати от настоящата криза, субсидираните лихвени проценти за ограничен период от време и за заеми в ограничен размер могат да бъдат подходящо, необходимо и целенасочено решение при сегашните обстоятелства.
- (69) За една и съща главница на заем заемите, предоставени съгласно настоящия раздел, не се натрупват с помощта, предоставена съгласно раздел 2.2 от настоящото съобщение и обратно. Заемите и гаранциите, предоставени съгласно настоящото съобщение, могат да се натрупват за различни заеми, при условие че общият размер на заемите на бенефициер не надвишава праговете, определени в точка 67, буква д) или в точка 70, буква д). Бенефициерът може да се ползва едновременно от множество субсидирани заеми съгласно настоящия раздел, при условие че общият размер на заемите на бенефициер не надвишава таваните, посочени в точка 70, буква д).
- (70) Комисията ще счита държавна помощ под формата на субсидирани заеми в отговор на текущата криза за съвместима с вътрешния пазар въз основа на член 107, параграф 3, буква б) от ДФЕС, при условие че са изпълнени следните условия:

- а. заемите не се отпускат на кредитни институции или други финансови институции;
- б. заемите могат да бъдат предоставени при по-ниски лихвени проценти, които са поне равни на базовия лихвен процент (1-годишен IBOR или еквивалентен лихвен процент, публикуван от Комисията⁸¹), приложим към 1 октомври 2022 г.⁸² или към момента на предоставяне на подкрепата, плюс маржовете за кредитен риск, както са определени в таблицата по-долу⁸³:

Вид получател	Марж за кредитен риск за първата година	Марж за кредитен риск за 2-ра—3-та година	Марж за кредитен риск за 4-та—6-та година
МСП	25bps ⁸⁴	50bps ⁸⁵	100bps
Големи предприятия	50bps	100bps	200bps

- в. като алтернатива, държавите членки могат да уведомяват за схеми, като се базират на горната таблица, при което обаче срокът до падежа на заема и маржовете за кредитен риск могат да бъдат модулирани. Така например, фиксиран марж за кредитен риск може да бъде използван за целия срок до падежа на заема, ако той е по-висок от минималния марж за кредитен риск за първата година за всеки вид бенефициер и е коригиран в зависимост от срока до падежа на заема в съответствие с настоящата точка^{86 87};
- г. договорите за заем се подписват до 31 декември 2023 г. и са ограничени до максимум шест години, освен ако не са модулирани в съответствие с точка 70, буква в);
- д. общият размер на заемите на бенефициер не следва да надвишава:

⁸¹ Базови лихвени проценти, които се изчисляват в съответствие със Съобщението на Комисията относно преразглеждане на метода за определяне на референтните и скотови лихвени проценти (ОВ С 14, 19.1.2008 г., стр. 6) и се публикуват на уебстраницата на ГД „Конкуренция“ на адрес: https://ec.europa.eu/competition-policy/state-aid/legislation/reference-discount-rates-and-recovery-interest-rates_en.

⁸² За заеми, отпуснати до 31 декември 2022 г., може да се използва основният лихвен процент от 1 февруари 2022 г.

⁸³ Ако за лихвените плащания се прилага гратисен период, минималните лихвени проценти, определени в точка 70, буква б), трябва да бъдат спазвани и лихвите трябва да се начисляват от първия ден на гратисния период и трябва да се капитализират поне веднъж годишно. Срокът на договорите за заем ще остане ограничен до максимум шест години от момента на отпускане на заема, освен ако е модулиран в съответствие с точка 70, буква в) и общият размер на заемите на бенефициер, посочен в точка 70, буква д), няма да бъде надвишен.

⁸⁴ Минималният всичко включващ лихвен процент (базовият лихвен процент плюс маржовете за кредитен риск) следва да бъде най-малко 10 базисни пункта годишно.

⁸⁵ Минималният всичко включващ лихвен процент (базовият лихвен процент плюс маржовете за кредитен риск) следва да бъде най-малко 10 базисни пункта годишно.

⁸⁶ Минималният всичко включващ лихвен процент (базовият лихвен процент плюс маржовете за кредитен риск) следва да бъде най-малко 10 базисни пункта годишно.

⁸⁷ Вж. резюмето на съдебната практика във връзка с модулацията в точка 70, буква в), публикувано на уебсайта на ГД „Конкуренция“ на адрес https://ec.europa.eu/competition-policy/state-aid/ukraine_en.

- i. 15 % от средния общ годишен оборот на бенефициера през последните три приключени счетоводни периода⁸⁸; или
- ii. 50 % от разходите за енергия през 12-те месеца, предхождащи месеца, в който е подадено заявлението за помощ⁸⁹;
- iii. при подходяща обосновка, предоставена от държавата членка на Комисията (например във връзка с предизвикателствата, пред които е изправен бенефициерът по време на настоящата криза)⁹⁰, размерът на заема може да бъде увеличен:
 - за покриване на нуждите от ликвидност: от момента на отпускане на помощта за следващите 12 месеца за МСП⁹¹ и за следващите 6 месеца за големи предприятия;
 - за големи предприятия, които трябва да предоставят финансови обезпечения за дейности по търгуване на енергийните пазари, за да покрият нуждите от ликвидност, произтичащи от тези дейности, от момента на предоставяне на безвъзмездните средства за следващите 12 месеца;
 - нуждите от ликвидност следва да бъдат установени чрез самостоятелно сертифициране от страна на бенефициера⁹²;
 - нуждите от ликвидност, които вече са покрити от мерки за помощ по Временната рамка за COVID-19, не се покриват от мерки, приети съгласно настоящото съобщение;
- e. заемите следва да са свързани с инвестиционни нужди и/или с нужда от оборотен капитал;

⁸⁸ Когато бенефициерите на мярката са новосъздадени предприятия, които нямат три приключени годишни счетоводни отчета, приложимият таван, посочен в точка 70, буква д), подточка i), ще се изчислява въз основа на продължителността на съществуване на предприятието към момента на подаване на заявлението за помощ от предприятието.

⁸⁹ Когато бенефициерите на мярката са новосъздадени предприятия, които нямат записи за целия последен период от дванадесет месеца, приложимият таван, посочен в точка 70, буква д), подточка ii), ще се изчислява въз основа на продължителността на съществуване на предприятието към момента на подаване на заявлението за помощ от предприятието.

⁹⁰ Съответната обосновка може да се отнася до бенефициери, осъществяващи дейност в сектори, които са особено засегнати от преките или косвените последици от руската агресия, включително ограничителните икономически мерки, предприети от Съюза и неговите международни партньори, както и ответните мерки, предприети от Русия. Тези последици могат да включват прекъсване на веригите на доставки или неизвършени плащания от Русия или Украйна, повишена нестабилност на цените на енергийните пазари и свързани с това нужди от обезпечение, повишен риск от кибератаки или повишаване на цените на конкретни материали или суровини, засегнати от настоящата криза.

⁹¹ Съгласно определението в приложение I към Общия регламент за групово освобождаване.

⁹² Планът за ликвидност може да включва както оборотния капитал, така и инвестиционните разходи. Комисията пояснява, че докато настоящото съобщение е в сила, съгласно настоящия раздел държавите членки могат да предоставят допълнителни субсидирани заеми на бенефициери, които вече са получили такава подкрепа, за да се вземат предвид новите нужди от ликвидност, които не са били включени в първоначалната оценка на нуждите от ликвидност. Всяка такава подкрепа трябва да отговаря на всички условия на настоящото съобщение и трябва да бъде гарантирано, че едни и същи нужди от ликвидност се покриват само веднъж.

ж. заемите може да се предоставят пряко на крайните бенефициери или чрез кредитни институции и други финансови институции като финансови посредници. В такъв случай кредитните институции или другите финансови институции следва във възможно най-голяма степен да предават на крайните бенефициери предимствата, извлечени от субсидираните лихви по заеми. Финансовият посредник трябва да е в състояние да докаже, че прилага механизъм, който гарантира, че предимствата се прехвърлят във възможно най-голяма степен на крайните бенефициери, без предоставянето на субсидирани заеми по настоящия раздел да се обвързва с рефинансиране на съществуващи заеми.

2.4. Помощ за допълнителни разходи, дължащи се на изключително голямо увеличение на цените на природния газ и електроенергията

(71) Освен наличните съществуващи възможности в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС и възможностите, посочени в настоящото съобщение, временната подкрепа би могла да смекчи последиците от изключително силното увеличение на цените на природния газ и електроенергията, причинено от военната агресия на Русия срещу Украйна. Такава подкрепа може да бъде предоставена на предприятията въз основа на тяхното текущо енергопотребление или на енергопотреблението, което са имали в миналото. В първия случай подкрепата ще даде възможност на най-засегнатите предприятия да продължат стопанската си дейност, но по своята същност ще включва по-малко стимули за пестене на енергия. На фона на недостига на доставки на газ в ЕС е важно също така да се запазят силните стимули за намаляване на търсенето и за постепенно преминаване към по-ниско потребление на газ. Подкрепата въз основа на енергопотреблението в миналото може да запази непокътнати пазарните стимули за намаляване на потреблението на енергия и да помогне на предприятията да се справят с последиците от настоящата криза, при условие че бенефициерите не намалят значително производствените дейности под необходимото за реализиране на целевите икономии на енергия и/или просто пренасочат потреблението си другаде. Поради това държавите членки се приканват да изискват от бенефициерите да поемат адекватни ангажименти за тази цел. За всеки допустим период държавите членки могат да въведат схема за подпомагане въз основа на текущото енергопотребление или на енергопотреблението в миналото.

(72) Комисията ще счита държавната помощ за съвместима с вътрешния пазар въз основа на член 107, параграф 3, буква б) от ДФЕС, при условие че са спазени следните условия:

а. помощта се предоставя до 31 декември 2023 г.⁹³;

б. помощта може да бъде предоставена под формата на преки безвъзмездни средства, данъчни⁹⁴ и платежни предимства или други форми, като например

⁹³ Чрез дерогация, когато помощта се предоставя само след последваща проверка на удостоверителните документи на бенефициера и държавата членка реши да не включва възможността да бъдат отпуснати авансови плащания в съответствие с точка 74, помощта може да бъде предоставена до 31 март 2024 г., при условие че е спазен допустимият период, определен в точка 72, буква д).

⁹⁴ Ако помощта се предоставя под формата на данъчно предимство, данъчното задължение, по отношение на което се предоставя това предимство, трябва да е възникнало не по-късно от 31 декември 2023 г.

подлежащи на възстановяване аванси, гаранции⁹⁵, заеми⁹⁶ и собствен капитал, при условие че общата номинална стойност на тези мерки не надхвърля приложимия максимален интензитет на помощите. Всички използвани стойности трябва да бъдат в брутно изражение, тоест преди облагане с данъци или други такси;

- в. помощта, предоставена под формата на подлежащи на възстановяване аванси, гаранции, заеми или други подлежащи на възстановяване инструменти, могат да бъдат преобразувани в други форми на помощ, като например безвъзмездни средства, при условие че преобразуването се извършва до 30 юни 2024 г.;
- г. помощта е предоставена въз основа на схема с прогнозен бюджет. Държавите членки могат да ограничат помощта до дейности, които подпомагат конкретни икономически сектори от особено значение за икономиката или за сигурността и устойчивостта на вътрешния пазар, като се вземат предвид например критериите за приоритизиране на критични незащитени клиенти от съобщението „Да пестим газ за безпроблемна зима“⁹⁷. Тези ограничения обаче трябва да бъдат разработени по-общо и да не водят до изкуствено ограничаване на потенциалните бенефициери;
- д. за целите на настоящия раздел допустимите разходи се изчисляват въз основа на потреблението на природен газ (включително като суровина), на електроенергия и на енергия за отопление и охлаждане⁹⁸, произведени пряко от природен газ и електроенергия, закупени от бенефициера⁹⁹.

Максималните допустими разходи се изчисляват по следната формула:

$$(p(t) - p(\text{ref}) * 1.5) * q$$

където:

t е даден месец — или период от няколко последователни месеца — между 1 февруари 2022 г. и най-късно 31 декември 2023 г. („допустим период“),

ref е периодът от 1 януари 2021 г. до 31 декември 2021 г. („референтен период“),

⁹⁵ Когато помощта се предоставя под формата на гаранции съгласно настоящия раздел, се прилагат допълнителните условия по точка 67, буква и).

⁹⁶ Когато помощта се предоставя под формата на заеми съгласно настоящия раздел, се прилагат допълнителните условия по точка 70, буква ж).

⁹⁷ COM(2022) 360 final, 20.7.2022 г.

⁹⁸ В случай на районни отоплителни или охладителни мрежи може невинаги да бъде възможно да се определи точно горивото, използвано от централния източник. В такива случаи държавите членки могат да разчитат на сертификати от операторите на районни отоплителни системи или на оценки, показващи енергийния микс на съответните мрежи, и да използват тази информация за изчисляване на дела на потреблението на енергия за отопление/енергия за охлаждане, който може да отговаря на условията за компенсация съгласно настоящия раздел.

⁹⁹ За целите на раздел 2.4 „бенефициер“ означава предприятието или правен субект, който е част от предприятието.

$p(t)$ е средната цена за единица, консумирана от бенефициера през допустимия период (например в EUR/MWh),

$p(\text{ref})$ е средната цена за единица, консумирана от бенефициера през референтния период (например в EUR/MWh),

q е количеството, закупено от външни доставчици и консумирано от бенефициера като краен потребител¹⁰⁰. То може да бъде определено от държавата членка по един от следните начини:

$q(t)$, т.е. потреблението на бенефициера през допустимия период, или

$q(\text{ref})$, т.е. потреблението на бенефициера през референтния период.

Считано от 1 септември 2022 г., q не може да надвишава 70 % от потреблението на бенефициера за същия период през 2021 г.;

- е. общата помощ на бенефициер не надвишава 50 % от допустимите разходи и общата помощ на предприятие в дадена държава членка не надвишава 4 милиона евро във всеки един момент;
- ж. помощта, предоставена съгласно настоящия раздел, може да се натрупва с помощта, предоставена съгласно раздел 2.1, при условие че не се превишават посочените в настоящия раздел приложими тавани на помощта на предприятие. За един и същ обем на потребление помощта, предоставена съгласно настоящия раздел, която е изчислена въз основа на потреблението в миналото ($q(\text{ref})$), не може да се натрупва с помощта, предоставена съгласно раздел 2.7.

(73) В определени ситуации може да е необходима допълнителна помощ за бенефициери, засегнати от спад в икономическите резултати по време на кризата. Държавите членки могат да предоставят помощ, надхвърляща стойностите, изчислени съгласно точка 72, буква е), когато освен условията в точка 72, букви а)–д) и ж) са спазени и следните условия:

- а. общата помощ на бенефициер не надвишава 40 % от допустимите разходи и общата помощ на предприятие в дадена държава членка не надвишава 100 милиона евро във всеки един момент;
- б. за бенефициери, които могат да бъдат определени като „енергоемки предприятия“¹⁰¹, общата помощ на бенефициер може да бъде увеличена до

¹⁰⁰ Доказано от бенефициера, например въз основа на съответната сметка. Ще се отчита само потреблението на електроенергия от крайните потребители, като продажбите и собственото производство се изключват. Изключват се потреблението на енергия в самия енергиен сектор и загубите, възникващи по време на преобразуването и разпределението на енергията.

¹⁰¹ „Енергоемко предприятие“ е юридическо лице, при което покупките на енергийни продукти (включително енергийни продукти, различни от природен газ и електроенергия) възлизат най-малко на 3,0 % от производствената стойност или от оборота, въз основа на данни от финансовите счетоводни отчети за календарната 2021 г. Като алтернатива могат да се използват данни за първото полугодие на 2022 г., като в този случай бенефициерът може да бъде определен като „енергоемко предприятие“, ако покупките на енергийни продукти (включително енергийни продукти, различни от природен газ и електроенергия) възлизат най-малко на 6,0 % от производствената стойност или от оборота.

максимум 65 % от допустимите разходи, като общата помощ на предприятие в дадена държава членка не може да надвишава 50 милиона евро във всеки един момент. Освен това бенефициерът трябва да докаже, че има намаление на ЕБИТДА¹⁰² (като се изключва помощта) от най-малко 40 % през допустимия период в сравнение с референтния период или отрицателна ЕБИТДА (като се изключва помощта) през допустимия период;

- в. за бенефициери, които могат да бъдат определени като „енергоемки предприятия“ и които извършват дейност в един или повече от посочените в приложение I отрасли или подотрасли¹⁰³, общата помощ на бенефициер може да бъде увеличена до максимум 80 % от допустимите разходи, като общата помощ на предприятие в дадена държава членка не може да надвишава 150 милиона евро в нито един момент. Освен това бенефициерът трябва да докаже, че има намаление на ЕБИТДА (като се изключва помощта) от най-малко 40 % през допустимия период в сравнение с референтния период или отрицателна ЕБИТДА (като се изключва помощта) през допустимия период;
- г. за помощ, предоставена съгласно точка 73, букви а), б) и в), ЕБИТДА на бенефициера през допустимия период, включително общата помощ, не може да надвишава 70 % от неговата ЕБИТДА през референтния период. В случаите, когато ЕБИТДА е била отрицателна през референтния период, помощта не може да води до увеличение на ЕБИТДА над 0 през допустимия период.

(74) Съгласно настоящия раздел предоставящият орган може да извърши авансово плащане на бенефициера. При извършване на авансовото плащане предоставящият орган може да разчита на приблизителни оценки на критериите за допустимост, определени в настоящия раздел, при условие че са спазени посочените в настоящия раздел тавани на помощта. Предоставящият орган установява процес за последваща проверка на съответните изисквания за допустимост и тавани на помощта въз основа на действителните данни и възвръща всички плащания на помощ, които не отговарят на критериите за допустимост или които надвишават таваните на помощта, не по-късно от шест месеца след края на допустимия период.

2.5. Помощ за ускоряване на внедряването на енергия от възобновяеми източници и съхранението на енергия от значение за REPowerEU

(75) Освен съществуващите възможности, налични в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС, от съществено значение в контекста на настоящата криза и плана REPowerEU¹⁰⁴ е да се ускори и увеличи наличността

¹⁰² ЕБИТДА означава печалба преди лихви, данъци и амортизация, с изключение на еднократни обезценки.

¹⁰³ В приложение I са посочени отраслите и подотраслите, за които се счита, че са особено изложени на загуба на конкурентоспособност поради енергийната криза, и за които интензитетът на извършваната от (под)отрасъла търговия с трети държави и интензитетът на емисиите на (под)отрасъла представляват обективни показатели. Даден бенефициер ще се счита за извършващ дейност в отрасъл или подотрасъл, посочен в приложение I, съгласно класификацията на бенефициера в секторните национални сметки или ако една или няколко от дейностите, които той извършва и които са включени в приложение I, са генерирани повече от 50 % от неговия оборот или производствена стойност през 2021 г.

¹⁰⁴ COM/2022/230 final, 18 май 2022 г.

на енергията от възобновяеми източници по икономически ефективен начин с оглед на бързото намаляване на зависимостта от вноса на изкопаеми горива, ускоряването на енергийния преход и постигането на по-ниски и в по-малка степен променливи цени на енергията. Държавната помощ за ускоряване на внедряването на енергия от възобновяеми източници и на капацитет за съхранение на енергия представлява подходящо, необходимо и целенасочено решение за намаляване на зависимостта от вносни изкопаеми горива в настоящия контекст. С оглед на неотложната необходимост да се гарантира бързото изпълнение на проекти, които ускоряват внедряването на енергия от възобновяеми източници и съхранението на енергия, някои опростявания за изпълнението на мерките за подпомагане са оправдани за определен срок, за да бъде възможно прилагането на REPowerEU.

- (76) За по-бързото внедряване на енергията от възобновяеми източници и съхранението на енергия може да бъдат необходими допълнителни инвестиции в енергийна инфраструктура, включително разширяване на мрежата. В съответствие с Известието относно понятието за помощ¹⁰⁵ подкрепата за енергийна инфраструктура в рамките на законен монопол не подлежи на правилата за държавна помощ. В енергийния сектор това е от особено значение за онези държави членки, в които изграждането и експлоатацията на определена инфраструктура по закон са запазени изключително за оператора на преносната система или оператора на разпределителната мрежа.

2.5.1. Инвестиционна помощ за ускоряване на внедряването на енергия от възобновяеми източници и за съхранение на енергия

- (77) Комисията ще счита инвестиционната помощ за насърчаване на енергията от възобновяеми източници и за съхранение на енергия за съвместима с вътрешния пазар въз основа на член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС, ако са изпълнени следните условия:

а. помощта се предоставя за едно от следните:

- (i) инвестиции за производството на енергия от възобновяеми източници съгласно определението в член 2, точка 1 от Директива (ЕС) 2018/2001¹⁰⁶, включително производството на водород от възобновяеми източници и горива на базата на водород от възобновяеми източници, но с изключение на производството на електроенергия от водород от възобновяеми източници;

¹⁰⁵ Вж. Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ С 262, 19.7.2016 г., стр. 1). Като се има предвид, че понятието за държавна помощ е обективно и правно понятие, определено пряко от Договора (решение на Съда от 22 декември 2008 г., British Aggregates/Комисия, C-487/06 P, ECLI:EU:C:2008:757, точка 111), становищата, изложени в точки 373—375, не засягат тълкуването на понятието за държавна помощ от съдилищата на Съюза (решение на Съда от 21 юли 2011 г., Alcoa Trasformazioni/Комисия, C-194/09 P, ECLI:EU:C:2011:497, точка 125); основната отправна точка за тълкуване на Договора винаги е съдебната практика на съдилищата на Съюза.

¹⁰⁶ Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 82).

- (ii) инвестиции в съхранение на електроенергия¹⁰⁷ и топлинна енергия¹⁰⁸ (също и в комбинация с един от другите видове инвестиции, обхванати от настоящия раздел);
 - (iii) инвестиции в съхранение на водород от възобновяеми източници, биогорива, течни горива от биомаса, биогаз (включително биометан) и газообразни и твърди горива от биомаса, които получават поне 75 % от съдържанието си от пряко свързано съоръжение за производство на водород от възобновяеми източници, биогорива, течни горива от биомаса, биогаз или газообразни и твърди горива от биомаса, на годишна основа;
- б. помощта се предоставя въз основа на схема с прогнозен обем и бюджет;
 - в. схемите за подпомагане могат да бъдат ограничени до една или няколко технологии, обхванати в точка 77, буква а), но не трябва да включват никакви изкуствени ограничения или дискриминация (включително при предоставянето на лицензи, разрешения или концесии, когато се изискват такива);
 - г. помощта се предоставя до 31 декември 2025 г. С изключение на технологиите за разположени в морето ветрогенератори инсталациите трябва да бъдат завършени и да започнат да функционират в срок от 36 месеца след датата на предоставяне. Схемата следва да включва ефективна система от санкции, в случай че този срок не бъде спазен;
 - д. помощта се предоставя под формата на преки безвъзмездни средства, подлежащи на възстановяване аванси, заеми¹⁰⁹, гаранции¹¹⁰ или данъчни предимства, включително данъчни кредити;
 - е. размерът на помощта е или:
 - (i) определен чрез състезателна тръжна процедура, която е открита, ясна, прозрачна и недискриминационна, въз основа на обективни критерии, които са предварително определени и които свеждат до минимум риска от стратегическо наддаване и занижаване на броя на участниците¹¹¹. Най-малко 70 % от всички критерии за подбор,

¹⁰⁷ „Съхранение на електроенергия“ означава отлагане на крайната употреба на електроенергията до момент, който е по-късен от момента на нейното произвеждане, или преобразуване на електроенергия във вид енергия, която може да се съхранява, съхранението на тази енергия и последващото ѝ обратно преобразуване в електроенергия.

¹⁰⁸ „Съхранение на топлинна енергия“ означава отлагане на крайната употреба на топлинната енергия до момент, който е по-късен от момента на нейното произвеждане, или преобразуване на електроенергия или топлинна енергия във вид енергия, която може да се съхранява, съхранението на тази енергия, и когато е целесъобразно, последващото ѝ преобразуване или обратно преобразуване в топлинна енергия за крайна употреба (т.е. за отопление или охлаждане).

¹⁰⁹ Когато помощта се предоставя под формата на заеми съгласно настоящия раздел, се прилагат допълнителните условия по точка 70, буква ж).

¹¹⁰ Когато помощта се предоставя под формата на гаранции съгласно настоящия раздел, се прилагат допълнителните условия по точка 67, буква и).

¹¹¹ Обемите на офериранията мощност трябва да бъдат определени така, че да се гарантира, че тръжната процедура действително е състезателна. Държавата членка трябва да докаже правдоподобността на

използвани за класиране на офертите, трябва да бъдат определени като помощ за единица опазване на околната среда (например EUR за тон намален CO₂) или помощ за единица произведена енергия или инсталирана енергийна мощност; или

- (ii) административно определени от държавата членка въз основа на данни за инвестиционните разходи за всеки подпомаган проект;
- ж. помощ за слънчеви фотоволтаични инсталации, разположени на сушата и разположени в морето вятърни инсталации и водноелектрически инсталации се предоставя само чрез конкурентна тръжна процедура в съответствие с точка 77, буква е), подточка i);
- з. чрез дерогация от точка 77, буква ж) по-горе конкурентна тръжна процедура не е задължителна за слънчеви фотоволтаични инсталации, разположени на сушата и разположени в морето вятърни инсталации и водноелектрически инсталации, когато помощта, предоставена на предприятие за всеки отделен проект, не надвишава 30 милиона евро и подпомаганите проекти са малки проекти, които се определят като:
- (i) проекти с инсталирана мощност, равна на или по-малка от 1 MW; или
 - (ii) проекти с инсталирана мощност, равна на или по-малка от 6 MW, ако 100 % от тях са собственост на МСП или общности за енергия от възобновяеми източници; или
 - (iii) само за производство на вятърна енергия — проекти с инсталирана мощност, равна на или по-малка от 18 MW, ако 100 % от тях са собственост на малки предприятия и микропредприятия или на общности за енергия от възобновяеми източници.

В такъв случай помощта се определя административно въз основа на точка 77, буква е), подточка ii);

и. интензитетът на помощта не надхвърля:

- (i) 100 % от общите инвестиционни разходи, когато помощта е определена в конкурентна тръжна процедура въз основа на точка 77, буква е), подточка i); или
- (ii) 45 % от общите инвестиционни разходи, когато помощта е административно определена въз основа на точка 77, буква е), подточка ii); интензитетът на помощта може да бъде увеличен с 20 процентни пункта за помощи, предоставени на малки предприятия,

това, че оферираният обем ще съответства на потенциалната оферта за проекти. Това може да стане чрез позоваване на минали търгове, технологични цели в националния план в областта на енергетиката и климата или чрез въвеждане на предпазен механизъм в случай на риск от занижаване на броя на участниците в търговете. В случай на многократно занижаване на броя на участниците в състезателните тръжни процедури държавата членка трябва да въведе корективни мерки за всички бъдещи схеми, за които уведомява Комисията за същата технология.

и с 10 процентни пункта за помощи, предоставени на средни предприятия;

- й. когато помощта се предоставя за производството на водород от възобновяеми източници или за производството на горива, получени от водород от възобновяеми източници¹¹², държавата членка трябва да гарантира, че водородът или горивата, получени от водород, се произвеждат от възобновяеми енергийни източници в съответствие с методиките, определени за възобновяемите течни и газообразни горива от небιологичен произход в Директива (ЕС) 2018/2001 и свързаните с нея актове за изпълнение или делегирани актове;
- к. когато помощта се предоставя за производство на биогорива, течни горива от биомаса, биогаз (включително биометан) и газообразни и твърди горива от биомаса, държавата членка трябва да гарантира, че подпомаганите горива съответстват на критериите за устойчивост и за намаление на емисиите на парникови газове съгласно Директива (ЕС) 2018/2001 и свързаните с нея актове за изпълнение или делегирани актове;
- л. помощ се предоставя по отношение на новоинсталирани или модернизирани мощности¹¹³. Размерът на помощта не зависи от произведената енергия. В случай на модернизирани мощности допустими за помощ са само допълнителните разходи, свързани с модернизирани мощности;
- м. помощта по настоящия раздел може да се натрупва с всяка друга държавна помощ, с изключение на помощта по раздел 2.5.2 от настоящото съобщение, или с централно управлявани фондове, доколкото тези мерки се отнасят до различни установими допустими разходи. Помощта може да се натрупва с държавна помощ, с изключение на помощта по раздел 2.5.2 от настоящото съобщение, или с централно управлявани фондове във връзка със същите допустими разходи, частично или изцяло припокриващи се, само ако това натрупване не води до превишаване на приложимия интензитет на помощта, определен в точка 77, буква и)¹¹⁴;
- н. помощта по настоящия раздел може да се натрупва с помощ по раздел 2.5.2 от настоящото съобщение само когато схемата за помощ, за която е постъпило уведомление, предвижда тази възможност към момента на първоначалното уведомление;
- о. помощ може да се предоставя за инвестиции, за които строителните работи са започнали от 9 март 2023 г., с изключение на инвестициите, допустими съгласно предишната временна рамка при кризи, за които работите може да са започнали от 20 юли 2022 г.; за проекти, започнали преди 9 март 2023 г. или

¹¹² Течни и газообразни горива на базата на водород от възобновяеми източници, чието енергийно съдържание е получено от възобновяеми източници, различни от биомаса.

¹¹³ „Модернизиране“ означава обновяване на електрически централи, произвеждащи възобновяема енергия, включително с цялостна или частична замяна на инсталации или работни системи и съоръжения, за целите на замяната на генериращи мощности или подобряване на ефективността или капацитета на инсталацията.

¹¹⁴ Ако държавата членка позволява такова натрупване, тя трябва да посочи за всяка мярка метода, използван, за да се гарантира спазването на условията, посочени в настоящата точка.

преди 20 юли 2022 г., за инвестиции, допустими съгласно предишната временна рамка при кризи, може да се предоставя помощ, ако е необходимо значително да се ускори или разшири обхватът на инвестицията. В такива случаи са допустими за помощ само допълнителните разходи, свързани с усилията за ускоряване или с разширения обхват;

- п. помощта трябва да подтиква бенефициера да осъществи инвестиция, която той не би осъществил или би извършил по ограничен или различен начин без помощта. Комисията счита, че предвид изключителните икономически предизвикателства, пред които са изправени предприятията поради настоящата криза, обикновено при липса на помощ бенефициерите биха продължили дейността си без промени, при условие че продължаването на дейностите им без промени не води до нарушение на правото на Съюза;
- р. държавата членка трябва да гарантира спазването на принципа за ненанасяне на значителни вреди.

2.5.2. Оперативна помощ за ускоряване на внедряването на енергия от възобновяеми източници и за съхранение на енергия

(78) Комисията ще счита оперативната помощ за насърчаване на енергията от възобновяеми източници и за съхранение на енергия за съвместима с вътрешния пазар въз основа на член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС, ако са изпълнени следните условия:

- а. помощта се предоставя за едно от следните:
 - (i) производство на енергия от възобновяеми източници съгласно определението в член 2, точка 1 от Директива (ЕС) 2018/2001, включително производството на водород от възобновяеми източници и горива на базата на водород от възобновяеми източници, но с изключение на производството на електроенергия от водород от възобновяеми източници;
 - (ii) съхранение на електроенергия¹¹⁵ и топлинна енергия¹¹⁶ (също и в комбинация с един от другите видове инвестиции, обхванати от настоящия раздел);
 - (iii) съхранение на водород от възобновяеми източници, биогорива, течни горива от биомаса, биогаз (включително биометан) и газообразни и твърди горива от биомаса, които получават поне 75 % от съдържанието си от пряко свързано съоръжение за производство на водород от възобновяеми източници, биогорива, течни горива от биомаса, биогаз или газообразни и твърди горива от биомаса, на годишна основа;
- б. помощта се предоставя въз основа на схема с прогнозна мощност или прогнозен обем на произведената енергия и бюджет;

¹¹⁵ Според определението в бележка под линия 107.

¹¹⁶ Според определението в бележка под линия 108.

- в. схемите за подпомагане могат да бъдат ограничени до една или няколко технологии, обхванати в точка 78, буква а), но не трябва да включват никакви изкуствени ограничения или дискриминация (включително при предоставянето на лицензи, разрешения или концесии, когато се изискват такива);
- г. помощта се предоставя до 31 декември 2025 г. С изключение на технологиите за разположени в морето ветрогенератори инсталациите трябва да бъдат завършени и да започнат да функционират в срок от 36 месеца след датата на предоставяне. Схемата следва да включва ефективна система от санкции, в случай че този срок не бъде спазен;
- д. помощта се предоставя под формата на двупосочни договори за разлика¹¹⁷ във връзка с произведената от инсталацията енергия и с продължителност на договора не повече от 20 години след пускането в експлоатация на подпомаганата инсталация¹¹⁸;
- е. размерът на помощта е определен или:
- (i) чрез състезателна тръжна процедура, която е открита, ясна, прозрачна и недискриминационна, въз основа на обективни критерии, които са предварително определени и които свеждат до минимум риска от стратегическо наддаване и занижаване на броя на участниците¹¹⁹. Най-малко 70 % от всички критерии за подбор, използвани за класиране на офертите, трябва да бъдат определени като помощ за единица опазване на околната среда (например EUR за тон намален CO₂) или помощ за единица произведена енергия или енергийна мощност; или
 - (ii) с цена на упражняване, административно определена от компетентния енергиен регулаторен орган¹²⁰ за покриване на очакваните нетни разходи, включително прогнозната средна претеглена цена на капитала, и като се вземат предвид всички основни приходи и всяка вече получена помощ;

¹¹⁷ Двупосочен договор за разлика означава договор, подписан между оператор на съоръжение за производство на електроенергия и контрагент, обикновено публичен субект, който осигурява както защита на минималното възнаграждение, така и ограничение на свръхвъзнаграждението. Целта на договора е да се запазят стимулите за съоръжението за производство на електроенергия да функционира и да участва ефективно на енергийните пазари.

¹¹⁸ Плащанията за подкрепа по договора трябва да бъдат ограничени до 20 години, но държавите членки са свободни да изискват инсталациите да продължат да изплащат средства по договорите, докато подпомаганият механизъм продължава да функционира.

¹¹⁹ Обемите на офериранията мощност или производство трябва да бъдат определени така, че да се гарантира, че тръжната процедура действително е състезателна. Държавата членка трябва да докаже правдоподобността на това, че оферираният обем ще съответства на потенциалната оферта за проекти. Това може да стане чрез позоваване на минали търгове, технологични цели в националния план в областта на енергетиката и климата или чрез въвеждане на предпазен механизъм в случай на риск от занижаване на броя на участниците в търговете. В случай на многократно занижаване на броя на участниците в състезателните тръжни процедури държавата членка трябва да въведе корективни мерки за всички бъдещи схеми, за които уведомява Комисията за същата технология.

¹²⁰ „Регулаторен орган“ означава регулаторен орган, определен от всяка държава членка съгласно член 57, параграф 1 от Директива (ЕС) 2019/944 (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 125).

- ж. помощта за производство на електричество от слънчеви фотоволтаични инсталации, разположени на сушата и разположени в морето вятърни инсталации и водноелектрически инсталации се предоставя само чрез конкурентна тръжна процедура в съответствие с точка 78, буква е), подточка i);
- з. чрез дерогация от точка 78, буква ж) по-горе конкурентна тръжна процедура не е задължителна за производство на електричество от слънчеви фотоволтаични инсталации, разположени на сушата и разположени в морето вятърни инсталации и водноелектрически инсталации, когато помощта, предоставена на предприятие за всеки отделен проект, не надвишава 30 милиона евро и подпомаганите проекти са малки проекти, които се определят като:
- (i) проекти с инсталирана мощност, равна на или по-малка от 1 MW; или
 - (ii) проекти с инсталирана мощност, равна на или по-малка от 6 MW, ако 100 % от тях са собственост на МСП или общности за енергия от възобновяеми източници; или
 - (iii) само за производство на вятърна енергия — проекти с инсталирана мощност, равна на или по-малка от 18 MW, ако 100 % от тях са собственост на малки предприятия и микропредприятия или на общности за енергия от възобновяеми източници.

В такъв случай помощта се определя административно въз основа на точка 78, буква е), подточка ii);

- и. помощта трябва да е проектирана така, че да предотвратява всяко неоправдано нарушаване на ефективното функциониране на пазарите, и по-специално да запазва ефективните оперативни стимули и ценови сигнали. По-специално бенефициерите не следва да бъдат стимулирани да предлагат своята продукция на стойност под пределните си разходи и не трябва да получават помощ през периоди, когато пазарната стойност на това производство е отрицателна величина¹²¹;
- й. когато помощта се предоставя за производството на водород от възобновяеми източници или за производството на горива, получени от водород от възобновяеми източници¹²², държавата членка трябва да гарантира, че водородът или горивата, получени от водород, се произвеждат от възобновяеми енергийни източници в съответствие с методиките, определени за възобновяемите течни и газообразни горива от небиологичен произход в

¹²¹ Малките инсталации за електроенергия от възобновяеми източници могат да се възползват от пряко ценово подпомагане, което покрива пълните разходи за експлоатация, и за чието получаване не се изисква инсталациите да продават произведената от тях електроенергия на пазара, в съответствие с освобождаването, предвидено в член 4, параграф 3 от Директива (ЕС) 2018/2001. Инсталациите ще се считат за малки, ако техният капацитет е под приложимия праг, определен в член 5 от Регламент (ЕС) 2019/943 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно вътрешния пазар на електроенергия (преработен текст) (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 54).

¹²² Течни и газообразни горива на базата на водород от възобновяеми източници, чието енергийно съдържание е получено от възобновяеми източници, различни от биомаса.

Директива (ЕС) 2018/2001 и свързаните с нея актове за изпълнение или делегирани актове;

- к. когато помощта се предоставя за производство на биогорива, течни горива от биомаса, биогаз (включително биометан) и газообразни и твърди горива от биомаса, държавата членка трябва да гарантира, че подпомаганите горива съответстват на критериите за устойчивост и за намаление на емисиите на парникови газове съгласно Директива (ЕС) 2018/2001 и свързаните с нея актове за изпълнение или делегирани актове;
 - л. помощта се предоставя по отношение на новоинсталирани или модернизиращи мощности¹²³;
 - м. помощта по настоящия раздел може да се натрупва с всяка друга държавна помощ или с централно управлявани фондове, доколкото тези мерки се отнасят до различни установими допустими разходи. Помощта може да се натрупва с държавна помощ или с централно управлявани фондове във връзка със същите допустими разходи, частично или изцяло припокриващи се, само ако това натрупване не води до превишаване на 100 % от очакваните нетни разходи, определени в точка 78, буква е), подточка ii)¹²⁴;
 - н. помощ може да се предоставя за инсталации, за които строителните работи са започнали от 9 март 2023 г., с изключение на инвестициите, допустими съгласно предишната временна рамка при кризи, за които работите може да са започнали от 20 юли 2022 г.; за проекти, започнали преди 9 март 2023 г. или преди 20 юли 2022 г., за инвестиции, допустими съгласно предишната временна рамка при кризи, може да се предоставя помощ, ако е необходимо значително да се ускори или разшири обхватът на инвестицията. В такива случаи са допустими за помощ само допълнителните разходи, свързани с усилията за ускоряване или с разширения обхват;
 - о. помощта трябва да подтиква бенефициера да осъществи дейност, която той не би осъществил или би извършил по ограничен или различен начин без помощта. Комисията счита, че предвид изключителните икономически предизвикателства, пред които са изправени предприятията поради настоящата криза, обикновено при липса на помощ бенефициерите биха продължили дейността си без промени, при условие че продължаването на дейностите им без промени не води до нарушение на правото на Съюза;
 - п. държавата членка трябва да гарантира спазването на принципа за ненанасяне на значителни вреди.
- (79) Комисията ще счита помощта за увеличаване на максималната мощност на съществуващите инсталации, като същевременно не се предприемат допълнителни инвестиции, за съвместима с вътрешния пазар въз основа на член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС, ако са изпълнени следните условия:

¹²³ Според определението в бележка под линия 113.

¹²⁴ Ако държавата членка позволява такова натрупване, тя трябва да посочи за всяка мярка метода, използван, за да се гарантира спазването на условията, посочени в настоящата точка.

- а. съществуващата инсталация е свързана към мрежата преди 1 октомври 2022 г. и се е ползвала от помощ, която е одобрена от Комисията съгласно член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС или която е освободена от задължението за уведомяване;
- б. помощта е необходима за увеличаване на максималната мощност на съществуващите инсталации, така че мощността им да бъде увеличена с до 1 MW на инсталация или еквивалент на такава, като същевременно не се предприемат допълнителни инвестиции;
- в. помощта е предоставена до 31 декември 2023 г. и допустимият период за подпомагане по мярката за помощ приключва до 31 декември 2024 г.;
- г. помощта отговаря на изискванията, определени в точка 78, букви а), б), в), д), и) и й);
- д. помощта по тази мярка не трябва да се натрупва с друга помощ, с която се подкрепя същата допълнителна мощност.

2.6. Помощ за декарбонизация на промишлените производствени процеси чрез електрификация и/или използване на водород от възобновяеми източници и водород от електролиза на вода, отговарящ на определени условия, и за мерки за енергийна ефективност

- (80) Освен съществуващите възможности, налични в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС, в контекста на настоящата криза и плана REPowerEU е от съществено значение да се улеснят инвестициите в декарбонизацията на промишлените дейности с цел бързо да се намали зависимостта от вноса на изкопаеми горива. Ускоряването на електрификацията и мерките за енергийна ефективност в промишлеността, както и въвеждането на технологии, използващи водород от възобновяеми източници и водород от електролиза на вода, отговарящи на условията по точка 81, буква и), или горива, получени от водород от възобновяеми източници, отговарящи на условията по точка 81, буква з), са част от подходящо, необходимо и целенасочено решение за намаляване на зависимостта от вносни изкопаеми горива.
- (81) Комисията ще счита за съвместима с вътрешния пазар въз основа на член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС помощ за инвестиции, водещи до i) значително намаляване на емисиите на парникови газове от промишлени дейности, които понастоящем използват изкопаеми горива като енергиен източник или изходна суровина, или ii) значително намаляване на потреблението на енергия в промишлените дейности и процеси, при условие че са изпълнени всички посочени по-долу условия:
- а. помощта се предоставя въз основа на схема с прогнозен бюджет;
 - б. максималният размер на индивидуалната помощ, която може да бъде предоставена на предприятие, по принцип не трябва да надвишава или 10 % от целия наличен бюджет за такава схема, или 200 милиона евро. При наличие на подходяща обосновка, предоставена от държавата членка на Комисията за нейната оценка, Комисията може да приеме схеми, които предвиждат отпускането на индивидуални помощи, надвишаващи 10 % от целия наличен бюджет за схемата;

- в. помощта се предоставя под формата на преки безвъзмездни средства, подлежащи на възстановяване аванси, заеми¹²⁵, гаранции¹²⁶ или данъчни предимства, включително данъчни кредити;
- г. инвестицията¹²⁷ трябва да дава възможност на бенефициера да извърши едното или и двете от следните действия:
- (i) да намали с най-малко 40 % в сравнение с положението преди помощта преките емисии на парникови газове от своята промишлена инсталация, която понастоящем използва изкопаеми горива като енергиен източник или изходна суровина, чрез електрификация на производствените процеси или преминаване към използване на водород от възобновяеми източници и водород от електролиза на вода, отговарящ на условията по точка 81, букви ж) и и) или горива, получени от водород от възобновяеми източници, отговарящи на условията по точка 81, буква з), за замяна на изкопаемите горива; за целите на проверката на намаляването на емисиите на парникови газове следва да се вземат предвид и действителните емисии от изгарянето на биомаса¹²⁸;
 - (ii) да намали с най-малко 20 % в сравнение с положението преди отпускането на помощта потреблението на енергия в промишлените инсталации във връзка с подпомаганите дейности¹²⁹;
- д. що се отнася до инвестициите, свързани с дейности, обхванати от схемата за търговия с емисии (СТЕ), помощта трябва да води до намаляване на емисиите на парникови газове на инсталацията бенефициер под съответните референтни стойности за безплатно разпределяне на квоти, определени в Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/447 на Комисията¹³⁰;
- е. помощта не трябва да цели финансиране на увеличение на общия производствен капацитет на бенефициера. Това не засяга ограничените увеличения в резултат на техническа необходимост. Приема се, че такъв е

¹²⁵ Когато помощта се предоставя под формата на заеми съгласно настоящия раздел, се прилагат допълнителните условия по точка 70, буква ж).

¹²⁶ Когато помощта се предоставя под формата на гаранции съгласно настоящия раздел, се прилагат допълнителните условия по точка 67, буква и).

¹²⁷ Помощите за инвестиции, които имат за цел намаляване на преките емисии на парникови газове или потреблението на енергия, включително под праговете по точка 81, буква г) от настоящото съобщение, могат да бъдат освободени от задължението за уведомяване, при условие че са спазени правилата на Общия регламент за групово освобождаване.

¹²⁸ Намалението на преките емисии на парникови газове трябва да се измерва спрямо средните преки емисии на парникови газове, генерирани през петте години, предхождащи заявлението за помощ (средни годишни емисии).

¹²⁹ Намалението на потреблението на енергия трябва да се измерва спрямо потреблението на енергия, отчетено през петте години, предхождащи заявлението за помощ (средно годишно потребление).

¹³⁰ Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/447 на Комисията от 12 март 2021 г. за определяне на преразгледани стойности на показателите за безплатното разпределяне на квоти за емисии за периода 2021—2025 г. съгласно член 10а, параграф 2 от Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 87, 15.3.2021 г., стр. 29).

случаят с увеличения на капацитета, които не надвишават 2 % в сравнение с положението преди помощта;

- ж. когато помощта се предоставя за инвестиция за декарбонизация в промишлеността, включваща употребата на водород от възобновяеми източници, държавата членка трябва да гарантира, че използваният водород се произвежда от възобновяеми енергийни източници в съответствие с методиките, определени в Директива (ЕС) 2018/2001 за възобновяемите течни и газообразни горива от небиологичен произход и свързаните с нея актове за изпълнение или делегирани актове;
- з. когато помощта се предоставя за промишлена инвестиция за декарбонизация, включваща използването на горива, получени от водород от възобновяеми източници, тези горива отговарят на следните кумулативни изисквания:
- (i) те са течни и газообразни горива на базата на водород от възобновяеми източници, чието енергийно съдържание е получено от възобновяеми източници, различни от биомаса;
 - (ii) постигат намаление на емисиите на парникови газове за целия жизнен цикъл с най-малко 70 % в сравнение с използваното за сравнение изкопаемо гориво с 94 g CO₂eq/MJ; и
 - (iii) са произведени в съответствие с методиките, определени за възобновяемите течни и газообразни транспортни горива от небиологичен произход в Директива (ЕС) 2018/2001 и свързаните с нея актове за изпълнение или делегирани актове;
- и. помощта може да се предоставя и за инвестиция за декарбонизация в промишлеността, включваща употребата на водород, произведен от електроенергия, в един от следните случаи:
- (i) водородът се произвежда само в часове, в които пределният производствен агрегат в тръжната зона, където се намира електролизьорът в периодите за уреждане на дисбалансите, през които електролизьорът консумира, е централа за производство на електроенергия без изкопаеми горива. Водородът, произведен в такива часове и който вече е бил отчетен като водород от възобновяеми източници по смисъла на точка 81, буква ж), не може да се брой втори път съгласно настоящия раздел;
 - (ii) като алтернатива водородът се произвежда от електроенергия, получена от мрежата, а електролизьорът произвежда водород за определен брой часове пълно натоварване, равен на или по-малък от броя часове, през които пределната цена на електроенергията в тръжната зона е била определена от инсталации, произвеждащи електроенергия без изкопаеми горива; водород, произведен за брой часове пълно натоварване, равен на или по-малък от броя часове, в които пределната цена на електроенергията в тръжната зона е била определена от инсталации, произвеждащи електроенергия от възобновяеми източници, и който вече е бил отчетен като водород от възобновяеми източници по смисъла на точка 81, буква ж), не може да се брой втори път съгласно настоящия раздел;

(iii) като алтернатива държавата членка трябва да гарантира, че използваният водород от електролиза на вода постига намаление на емисиите на парникови газове през целия жизнен цикъл с най-малко 70 % спрямо използваното за сравнение изкопаемо гориво от 94g CO₂eq/MJ и че произхожда от източници, които не съдържат изкопаеми горива. Методът за изчисляване на емисиите на парникови газове, разпределени за електроенергията, не следва да води до увеличаване на потреблението на изкопаеми горива в съответствие с целите на REPowerEU. Само делът на произведения водород, съответстващ на средния дял на електроенергията от инсталации за производство на електроенергия без изкопаеми горива, в държавата на производство, измерен две години преди въпросната година, може да се използва за целите на настоящия раздел. Делът на водорода, произведен в съответствие с настоящата точка, съответстващ на средния дял на електроенергията от централи за производство на електроенергия от възобновяеми източници в държавата на производство, измерен две години преди въпросната година, не може да се брои втори път съгласно настоящия раздел, доколкото вече е бил отчетен като водород от възобновяеми източници по смисъла на точка 81, буква ж);

- й. помощта се предоставя до 31 декември 2025 г. и подлежи на условието инсталацията или оборудването, което ще бъде финансирано от инвестицията, да бъде завършено и да започне да функционира в рамките на 36 месеца след датата на предоставяне. Схемата следва да включва ефективна система от санкции, в случай че този срок не бъде спазен;
- к. помощта може да се предоставя за инвестиции, за които строителните работи са започнали от 9 март 2023 г., с изключение на инвестициите, допустими съгласно предишната временна рамка при кризи, за които работите може да са започнали от 20 юли 2022 г.; за проекти, започнали преди 9 март 2023 г. или 20 юли 2022 г., за инвестиции, допустими съгласно предишната временна рамка при кризи, може да се предоставя помощ, ако е необходимо значително да се ускори или разшири обхватът на инвестицията. В такива случаи са допустими за помощ само допълнителните разходи, свързани с усилията за ускоряване или с разширения обхват;
- л. помощта не трябва да се предоставя само за да бъдат спазени приложимите стандарти на Съюза¹³¹;

¹³¹ „Стандарт на Съюза“ означава: а) задължителен стандарт на Съюза, въз основа на който се определят равнищата, които отделните предприятия трябва да постигнат в екологично отношение, с изключение на стандартите или целите, определени на равнището на Съюза, които са задължителни за държавите членки, но не и за отделните предприятия; б) задължението да се използват най-добрите налични техники (НДНТ), определени в Директива 2010/75/ЕС, и да се гарантира, че нивата на емисиите не надвишават нивата, които биха били постигнати при прилагане на НДНТ; когато равнищата на емисиите при използване на НДНТ са определени в актовете за изпълнение, приети в съответствие с Директива 2010/75/ЕС или с други приложими директиви, тези равнища ще се прилагат за целите на настоящото съобщение; когато тези равнища са изразени като диапазон, ще се прилага пределната стойност, постигната за първи път с НДНТ за съответното предприятие.

- м. помощта трябва да подтиква бенефициера да осъществи инвестиция, която той не би осъществил или би извършил по ограничен или различен начин без помощта. Комисията счита, че предвид изключителните икономически предизвикателства, пред които са изправени предприятията поради настоящата криза, обикновено при липса на помощ бенефициерите биха продължили дейността си без промени, при условие че продължаването на дейностите им без промени не води до нарушение на правото на Съюза; счита се, че бенефициерите биха продължили дейността си без промени за инвестициите, посочени в точка 81, буква г), подточка i) по-горе;
- н. допустимите разходи са разликата между разходите по проекта, посочен в точка 81, буква г), и икономите на разходи или допълнителните приходи в сравнение със ситуацията при липса на помощ за целия жизнен цикъл на инвестицията. Схемата трябва да бъде замислена така, че да бъдат взети предвид неочакваните печалби, включително във времена на изключително високи цени на електроенергията или природния газ, например чрез въвеждане на предварително определен механизъм за възстановяване на средства. Интензитетът на помощта не трябва да превишава 40 % от допустимите разходи. Интензитетът на помощта може да се увеличи с 10 процентни пункта за помощи, предоставени на средни предприятия, и с 20 процентни пункта за помощи, предоставени на малки предприятия. Интензитетът на помощта може също така да бъде увеличен с 15 процентни пункта за инвестиции, водещи до намаляване на преките емисии на парникови газове с поне 55 % или на потреблението на енергия с поне 25 % в сравнение със ситуацията преди отпускането на инвестицията¹³²;
- о. като алтернатива на точка 81, буква н) размерът на помощта се определя чрез състезателна тръжна процедура, която е открита, ясна, прозрачна и недискриминационна, въз основа на обективни критерии, които са предварително определени и които свеждат до минимум риска от стратегическо наддаване. Най-малко 70 % от всички критерии за подбор, използвани за класиране на офертите, трябва да бъдат определени като помощ за единица опазване на околната среда (например EUR за тон намален CO₂ или EUR за единица спестена енергия). Бюджетът, свързан с тръжната процедура, трябва да бъде правнообвързващо ограничение в смисъл, че може да се очаква, че не всички оференти ще получат помощ;
- п. като допълнителна алтернатива на точка 81, букви н) и о) допустимите разходи могат да съответстват на инвестиционните разходи, свързани с проекта, посочен в точка 81, буква г), по-специално разходите за оборудване, машини или инсталации, необходими за постигане на електрификация, преминаване към водород или горива, получени от водород, или подобряване на енергийната ефективност. В такъв случай интензитетът на помощта не трябва да надвишава 60 % от допустимите разходи за инвестиции, посочени в точка 81, буква г), подточка i), различни от проекти за електрификация. За проекти за електрификация и за инвестициите, посочени в точка 81, буква г),

¹³² Намалението на преките емисии на парникови газове или на потреблението на енергия трябва да се измерва спрямо средните преки емисии на парникови газове или потребление на енергия, възникнали през петте години, предхождащи заявлението за помощ (средни годишни емисии/средно потребление).

подточка ii), интензитетът на помощта не трябва да надвишава 30 % от допустимите разходи;

- p. помощта по настоящия раздел може да се натрупва с всяка друга държавна помощ или с централно управлявани фондове, доколкото тези мерки се отнасят до различни установими допустими разходи;
- c. помощта, предоставена в съответствие с точка 81, букви н) и о), може да се натрупва с друга помощ или с централно управлявани фондове във връзка с припокриващи се допустими разходи, при условие че максималният размер на помощта, разрешен съгласно точка 81, букви н) и о), не е надвишен;
- t. помощта, предоставена в съответствие с точка 81, буква п), може да се натрупва с друга помощ или с централно управлявани фондове на Съюза във връзка с припокриващи се допустими разходи, при условие че не се надвишава най-високият интензитет на помощта и/или размер на помощта, приложими съгласно което и да е от съответните правила. При никакви обстоятелства общият размер на помощта не може да надвишава 100 % от допустимите разходи.

2.7. Помощ за допълнително намаление на потреблението на електроенергия

- (82) Освен съществуващите възможности, налични в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС, и възможностите, посочени в настоящото съобщение, може да е необходима временна подкрепа за постигане на намалението на потреблението на електроенергия, обхванато от членове 3 и 4 от Регламент (ЕС) 2022/1854¹³³. Тази подкрепа може да спомогне за облекчаване на извънредното увеличение на цените на електроенергията чрез намаляване на потреблението за по-скъпите технологии за производство на електроенергия (които понастоящем използват газ). Поради това е също толкова важно да се запазят стимулите за съществуващите намаления на потреблението на електроенергия и да се осигури съгласуваност с целите за намаляване на търсенето на газ, определени в Регламент (ЕС) 2022/1369¹³⁴. Поради различията между държавите членки са необходими насоки, за да се гарантира, че гъвкавостта се определя от критерии, насочени към осигуряване на еднакви условия на конкуренция и запазване на целостта на единния пазар.
- (83) Комисията ще счита за съвместима с вътрешния пазар въз основа на член 107, параграф 3, буква б) от ДФЕС помощта за намаление на потреблението на електроенергия, при условие че са изпълнени следните кумулативни условия:
- a. помощта трябва да предоставя финансова компенсация само когато такава компенсация се изплаща за допълнителна електроенергия, която не е консумирана, в сравнение с очакваното потребление („съпоставителни данни“) през съответния час без състезателната тръжна процедура, посочена в точка 83, буква д) („допълнително намаление на потреблението“). За да се определи допълнителното намаление на потреблението, могат да се използват

¹³³ Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 6 октомври 2022 г. относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията (ОВ L 2611, 7.10.2022 г., стр. 1).

¹³⁴ Регламент (ЕС) 2022/1369 на Съвета от 5 август 2022 г. относно координирани мерки за намаляване на търсенето на газ (ОВ L 206, 8.8.2022 г., стр. 1).

различни методики. За да се гарантира, че помощта се предоставя само за допълнително намаление на търсенето, държавите членки следва като цяло да вземат предвид стимулите от по-високите цени на енергията, всякакви стимули от други плащания и схеми за подпомагане, метеорологичните условия и рисковете от спекулации;

- б. помощта трябва да бъде замислена така, че да допринася за постигането на цел за намаляване на потреблението на електроенергия, определена в членове 3 и 4 от Регламент (ЕС) 2022/1854¹³⁵. Ако помощта е предназначена да надхвърли целите, държавата членка трябва да докаже наличието на допълнителни ползи от помощта (например намалени разходи за енергийната система или намалено потребление на газ), които са необходими¹³⁶ и пропорционални за преодоляване на сериозните затруднения в икономиката, като същевременно се запазва вътрешният пазар;
- в. помощта трябва бъде предоставена въз основа на схема с прогнозен обем на капацитета и бюджет;
- г. помощта може да бъде предоставена под различни форми, включително преки безвъзмездни средства, заеми¹³⁷ и гаранции¹³⁸;
- д. помощта трябва да бъде предоставена чрез състезателна тръжна процедура, която е открита, ясна, прозрачна и недискриминационна, въз основа на обективни критерии, които са предварително определени и които свеждат до минимум риска от стратегическо наддаване. Ако бъде установен риск от свръхкомпенсация, помощта трябва да бъде замислена така, че да бъдат взети предвид неочакваните печалби, например чрез въвеждане на предварително определен механизъм за възстановяване на средства;
- е. състезателните тръжни процедури по принцип следва да включват всички възможни начини за постигане на допълнително намаление на потреблението, и по-специално:
 - i. потребителите да прехвърлят или избягват потреблението на електроенергия;
 - ii. съхраняване на собствена електроенергия тип „зад електромера“, за да се намали потреблението през пиковите часове (освен когато помощта не води до допълнително намаление на потреблението); и
 - iii. активи за производство на собствена електроенергия тип „зад електромера“, които не използват газ като гориво. Държавите членки

¹³⁵ Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 6 октомври 2022 г. относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията (ОВ L 261I, 7.10.2022 г., стр. 1).

¹³⁶ Такава помощ по принцип ще се счита за необходима, ако допринася за постигането на намаление на потреблението на газ.

¹³⁷ Когато помощта се предоставя под формата на заеми съгласно настоящия раздел, се прилагат допълнителните условия по точка 70, буква ж).

¹³⁸ Когато помощта се предоставя под формата на гаранции съгласно настоящия раздел, се прилагат допълнителните условия по точка 67, буква и).

могат да решат да изключат производството, за което се използват други изкопаеми горива;

ж. по отношение на точка 83, буква е) схемите могат да бъдат ограничени до една или няколко категории бенефициери при едно от следните обстоятелства:

- i. когато разликите в характеристиките (напр. продължителност, честота на задействане) на услугите, които могат да бъдат предлагани от потенциалните бенефициери, са такива, че офертите за MWh не могат да се считат за сравними;
- ii. когато държавите членки могат да докажат на Комисията, че конкуренцията няма да бъде излишно нарушена; или
- iii. за да се гарантира навременно изпълнение (напр. чрез удължаване на съществуващите схеми).

Във всеки случай схемите не трябва да включват изкуствено ограничение или дискриминация. В съответствие с член 17 от Директива (ЕС) 2019/944¹³⁹ схемите не трябва да бъдат неоснователно ограничавани до конкретни клиенти или групи клиенти, включително доставчици на агрегирани услуги;

з. критериите за допустимост за участие в състезателните тръжни процедури трябва да бъдат прозрачни, обективни и недискриминационни. Бенефициерите трябва вече да разполагат с подходящи уреди за измерване на електроенергията¹⁴⁰ или да се ангажират да инсталират такива, преди да осигурят допълнителното намаление на потреблението. От съображения за административно опростяване за бенефициерите може да се прилага изискване за минимален размер на офертата. В този случай минималният размер на офертата не трябва да надвишава 10 MW и трябва да е разрешено агрегиране, за да се достигне прагът;

и. за да могат бенефициерите да определят точно цената на своите оферти, трябва да бъдат определени ясни и обективни критерии, които трябва да описват кога ще бъде задействано допълнителното намаление на потреблението на бенефициера. При все това може да се наложи да бъдат въведени достатъчно предпазни мерки — например известна рандомизация на задействането — за да се избегне създаването на стимули за спекулации, като например изкуствено завишаване на съпоставителните данни;

й. за да се избегнат отрицателни последици за потреблението на газ, бенефициерите следва да се ангажират, че допълнителното им намаление на потреблението на електроенергия няма да доведе до увеличаване на общото им потребление на газ. Освен това, що се отнася до помощта за намаляване на потреблението на електроенергия през пиковите часове, за да се осигурят

¹³⁹ Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за изменение на Директива 2012/27/ЕС (преработен текст) (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 125).

¹⁴⁰ Т.е. измервателни уреди, които измерват поотделно потреблението, когато се изисква допълнително намаляване на търсенето и когато не се изисква такава.

ползите от преминаване на потреблението на електроенергия от пиковите в извънпиковите часове¹⁴¹, като същевременно се избягва възпрепятстване на постигането на целта за намаляване на общото потребление на електроенергия, бенефициерите следва да поемат ангажимент да не потребяват повече от 150 % в извънпиковите часове от компенсираниято намаление на потреблението на електроенергия през пиковите часове;

- к. в рамките на състезателната тръжна процедура бенефициерите трябва да бъдат избрани въз основа на най-ниските единични разходи за допълнително намаление на потреблението (в EUR/MWh или еквивалент на тази мярка¹⁴²). Държавите членки могат да въведат допълнителни обективни, прозрачни и недискриминационни критерии за класиране с цел насърчаване на по-екологични технологии, необходими за подпомагане на постигането на целите на Съюза в областта на опазването на околната среда;
- л. възнаграждението трябва да бъде предоставено на всеки бенефициер въз основа на действителното постигнато допълнително намаление на потреблението (за разлика от допълнителното намаление на потреблението, което бенефициерът се е ангажирал да постигне);
- м. помощта не трябва да нарушава излишно правилното функциониране на вътрешния пазар на електроенергия. По отношение на помощта държавите членки могат да позволят трансгранично участие;
- н. допълнителното намаление на потреблението, което се компенсира, трябва да се осъществи в рамките на срока на прилагане на съответния(те) член(ове) от Регламент (ЕС) 2022/1854¹⁴³ или в случай на помощ, надхвърляща тези цели, до 31 декември 2023 г.;
- о. възможно е кумулиране с други мерки за държавна помощ, при условие че се избягва свръхкомпенсация, като се гарантира например, че помощта се предоставя чрез открита конкурентна тръжна процедура. Във всеки случай помощ не може да бъде предоставяна, ако тя покрива допустими разходи, които вече са покрити от други мерки за държавна помощ.

2.8. Помощ за ускорени инвестиции в сектори от стратегическо значение за прехода към икономика с нулеви нетни емисии

- (84) С оглед на необходимостта от ускоряване на икономическия преход и преодоляване на настоящата криза държавите членки могат да предвидят подкрепа за частните инвестиции за преодоляване на недостига на производствени инвестиции в сектори, стратегически за прехода към икономика с нулеви нетни емисии, и за предоставяне на стимули за бързото им разгръщане, като се имат предвид и глобалните предизвикателства, които представляват

¹⁴¹ Понятието „извънпикови часове“ трябва да се определи по такъв начин, че като цяло да се избягва потреблението на електроенергия, когато за производството на електроенергия се използва газ.

¹⁴² Например когато бенефициерите се избират въз основа на цената на мощността (EUR/MW) за намаляване на потреблението през определен брой часове. В този случай броят на часовете трябва да бъде определен предварително.

¹⁴³ Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 6 октомври 2022 г. относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията (ОВ L 261I, 7.10.2022 г., стр. 1).

заплаха новите инвестиции в тези сектори да бъдат отклонени към трети държави извън ЕИП.

(85) Комисията ще разглежда помощта за инвестиционни проекти със стратегическо значение за прехода към икономика с нулеви нетни емисии като съвместима с вътрешния пазар съгласно член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС, ако са изпълнени следните условия:

а. помощта се предоставя, за да стимулира:

- i. производството на съответното оборудване за прехода към икономика с нулеви нетни емисии, а именно батерии, слънчеви панели, вятърни турбини, термопомпи, електролизатори и оборудване за улавяне и съхранение на въглерод (CCUS); или
- ii. производството на ключови компоненти, проектирани и използвани главно като преки входни материали за производството на оборудването, определено в подточка i); или
- iii. производството или оползотворяването на свързани суровини от критично значение, необходими за производството на оборудването и ключовите компоненти, определени в подточки i) и ii) по-горе;

б. помощта се предоставя въз основа на схема¹⁴⁴ с прогнозен бюджет;

в. помощта се предоставя до 31 декември 2025 г.;

г. бенефициерът трябва да кандидатства за помощ преди започване на работите¹⁴⁵ и да предостави на държавата членка изискваната информация, посочена в приложение II към настоящото съобщение¹⁴⁶;

д. помощта може да бъде предоставена под формата на преки безвъзмездни средства или други форми, като например данъчни предимства, субсидирани лихвени проценти по нови заеми или гаранции по нови заеми, при условие че номиналният размер на данъчното предимство или номиналният размер на съответния нов заем не надвишава приложимия интензитет на помощта и общия размер на помощта по настоящата точка. Когато гаранциите или заемите са предоставени чрез кредитни институции и други финансови институции, като финансови посредници, се спазват условията, включени в точка 67, буква и) и точка 70, буква ж), за да се гарантира, че помощта, предоставена съгласно настоящия раздел, се прехвърля пряко, във възможно най-голяма степен, на крайните бенефициери;

¹⁴⁴ Такава схема може да обхваща проекти, подадени и избрани по линия на Фонда за иновации, ако са изпълнени приложимите условия по точка 85.

¹⁴⁵ „започване на работите“ означава по-ранното от следните събития: започване на строителните работи, свързани с инвестицията, или поемане на първия правнообвързващ ангажимент за поръчка на оборудване или всеки друг ангажимент, с който инвестицията става необратима. Закупуването на земя и подготвителните дейности, като получаването на разрешително и провеждането на предварителни проучвания за осъществимост, не се считат за започване на работите.

¹⁴⁶ Такива заявления за помощ могат да се основават на всяко правно основание, при условие че размерът на помощта, която ще бъде предоставена съгласно раздел 2.8 от настоящото съобщение, не надвишава сумата, за която първоначално е подадено заявление.

- е. допустимите разходи се отнасят до всички инвестиционни разходи в материални (като земя, сгради, съоръжения, оборудване, машини) и нематериални (като патентни права, лицензи, ноу-хау или друга интелектуална собственост) активи, необходими за производството или възстановяването на стоките, изброени в точка 85, буква а). Нематериалните активи трябва: 1) да останат свързани със съответната площ и не трябва да се прехвърлят в други райони; 2) да се използват главно в съответното производствено съоръжение, което получава помощта; 3) да бъдат амортизируеми; 4) да бъдат закупени при пазарни условия от трети страни, несвързани с купувача; 5) да бъдат включени в активите на предприятието, което получава помощта; и 6) трябва да останат свързани с проекта, за който се отпуска помощта, в продължение на най-малко пет години (или три години за МСП);
- ж. интензитетът на помощта не може да надвишава 15 % от допустимите разходи, а общият размер на помощта не може да надвишава 150 милиона евро на предприятие за държава членка. Независимо от това,
- i. за инвестиции в подпомагани региони, определени в приложимата карта на регионалните помощи за съответната държава членка в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС (региони от тип „в“), интензитетът на помощта може да бъде увеличен на 20 % от допустимите разходи, а общият размер на помощта не може да надвишава 200 милиона евро на предприятие за държава членка;
 - ii. за инвестиции в подпомагани региони, определени в приложимата карта на регионалните помощи за съответната държава членка в съответствие с член 107, параграф 3, буква а) от ДФЕС (региони от тип „а“), интензитетът на помощта може да бъде увеличен на 35 % от допустимите разходи, а общият размер на помощта не може да надвишава 350 милиона евро на предприятие за държава членка;
- з. когато помощта се предоставя под формата на данъчни предимства, заеми или гаранции, интензитетите на помощта, посочени в точка 85, буква ж), могат да бъдат увеличени с 5 процентни пункта. За инвестиции, направени от малки предприятия, интензитетите на помощта могат да бъдат допълнително увеличени с 20 процентни пункта, а за инвестициите, направени от средни предприятия, интензитетите на помощта могат да бъдат увеличени с 10 процентни пункта;
- и. бенефициерът трябва да се ангажира да поддържа инвестициите в съответния регион в продължение на най-малко пет години след приключване на инвестицията или три години за МСП. Такъв ангажимент не следва да възпрепятства замяната на съоръжения или оборудване, които са остарели или повредени през този период, при условие че стопанската дейност се запазва в засегнатия регион за минималния период. Въпреки това не може да се отпуска допълнителна помощ за подмяна на тези съоръжения или оборудване;
- й. преди да отпусне помощта и въз основа на информацията, предоставена от бенефициера в приложение II към настоящото съобщение, и ангажиментите, предвидени в точка 85, буква к), предоставящият орган трябва да провери конкретните рискове производствената инвестиция да не се осъществи в

рамките на ЕИП и дали не съществува риск от преместване в рамките на ЕИП по смисъла на точка 85, буква к);

- к. помощта не може да се предоставя за улесняване на преместването¹⁴⁷ на производствени дейности между държавите членки. За тази цел бенефициерът трябва:
 - i. да потвърди, че през двете години, предхождащи заявлението за помощ, не е извършвал преместване към предприятието, в което трябва да се осъществи подпомаганата инвестиция; и
 - ii. да се ангажира да не извършва такова преместване за период от две години след приключване на инвестицията;
 - л. помощта не може да бъде предоставена на предприятия в затруднено положение¹⁴⁸;
 - м. помощта може да се натрупва с държавна помощ във връзка със същите допустими разходи, които се припокриват частично или напълно, само ако това натрупване не води до надхвърляне на най-високия интензитет на помощта или най-високия размер на помощта, приложими съгласно което и да е от съответните правила. При никакви обстоятелства общият размер на помощта не може да надвишава 100 % от допустимите разходи;
 - н. държавите членки могат да обмислят включването по недискриминационен начин на изисквания, свързани с опазването на околната среда, като тези, изброени в точка 37 от настоящото съобщение, или свързани със социалната закрила или условията на труд и заетост, когато уведомяват за схеми по настоящата точка;
 - о. държавите членки трябва да информират Комисията в срок от 60 дни от момента на предоставяне на помощта относно датата на предоставяне, размера на помощта, допустимите разходи, самоличността на бенефициера, вида и местоположението на подпомаганата инвестиция въз основа на информацията, предоставена от бенефициера в приложение II към настоящото съобщение.
- (86) По изключение, чрез дерогация от точка 85, буква б) и въз основа на индивидуални уведомления, за производството на съответните стоки за прехода към икономика с нулеви нетни емисии, определени в точка 85, буква а) от настоящото съобщение, Комисията може да одобри въз основа на член 107,

¹⁴⁷ „Преместване“ означава прехвърлянето на същата или подобна дейност или част от нея от предприятие в една от договарящите страни по Споразумението за ЕИП (първоначално предприятие) към предприятието, в който се извършват подпомаганите инвестиции, на територията на друга договаряща страна по Споразумението за ЕИП (подпомагано предприятие). Прехвърляне е налице, ако продукт в първоначалното и в подпомаганото предприятие поне отчасти преследва същите цели и отговаря на търсенето или нуждите на един и същи вид клиенти и води до загуба на работни места в същата или подобна дейност в едно от първоначалните предприятия на бенефициера на помощта в ЕИП.

¹⁴⁸ Съгласно определението в Съобщението на Комисията „Насоки за държавна помощ за оздравяване и реструктуриране на нефинансови предприятия в затруднено положение“ ([ОВ С 249, 31.7.2014 г., стр. 1](#)).

параграф 3, буква в) от ДФЕС индивидуална помощ до размера на субсидията¹⁴⁹, която бенефициерът очевидно би могъл да получи за еквивалентна инвестиция в юрисдикция на трета държава извън ЕИП, при условие че са изпълнени следните условия:

- а. помощта стимулира бенефициера да локализира инвестиционния проект или да задейства свързани инвестиционни проекти¹⁵⁰, необходими за производството на съответните стоки, определени в точка 85, буква а):
 - і. изцяло в подпомагания регион, определен в приложимата карта на регионалните помощи; или
 - іі. в най-малко три държави — членки на ЕИП, в които значителна част от капиталовата инвестиция се осъществява в поне два подпомагани региона. Важна част от тази значителна инвестиция следва да се извършва в регион от тип „а“ съгласно определението в приложимата(ите) карта(и) на регионалните помощи;
- б. помощта се предоставя до 31 декември 2025 г.;
- в. бенефициерът трябва да се ангажира да използва за производството на стоките, определени в точка 85, буква а) от настоящото съобщение, последната налична в търговската мрежа най-съвременна производствена технология от гледна точка на емисиите в околната среда;
- г. бенефициерът трябва да кандидатства за помощ преди започване на работите¹⁵¹ и да предостави на държавата членка изискваната информация, посочена в приложение II към настоящото съобщение и съответните подкрепящи документи¹⁵². Бенефициерът трябва да представи солидни доказателства за субсидиите, които надеждно би получил в юрисдикция извън ЕИП за подобен проект, и трябва да докаже, че без помощта планираната инвестиция не би била осъществена в ЕИП¹⁵³ ¹⁵⁴. Освен това бенефициерът

¹⁴⁹ Помощта, за която е постъпило уведомление, и субсидията, която бенефициерът очевидно би могъл да получи в юрисдикция на трета държава извън ЕИП, ще бъдат сравнени в сконтирани стойности.

¹⁵⁰ На предприятията от всички държави членки, които извършват дейност в съответната верига за създаване на стойност, трябва да се даде реална възможност да участват в нововъзникващ проект. Уведомяващите държави членки трябва да докажат, че такива предприятия са били информирани за евентуалното възникване на проект и за търговските възможности, които той би могъл да представлява, например чрез контакти, сътрудничество, срещи или прояви за намиране на партньори, в които също участват МСП и стартиращи предприятия, като същевременно се взема надлежно под внимание търговската тайна.

¹⁵¹ Според определението в бележка под линия 145.

¹⁵² Такива заявления за помощ могат да се основават на всяко правно основание, при условие че размерът на помощта, която ще бъде предоставена съгласно раздел 2.8 от настоящото съобщение, не надвишава сумата, за която първоначално е подадено заявление.

¹⁵³ Съответните документни доказателства в подкрепа на съпоставителния сценарий, описан в приложение II към настоящото съобщение, трябва да бъдат достоверни, т.е. автентични и относими към факторите за вземане на решения, преобладаващи към момента на решението на бенефициера на помощта по отношение на инвестицията. Държавите членки се приканват да използват автентични и официални документи на управителния съвет, оценки на риска (включително оценка на специфичните за местоположението рискове), финансови доклади, вътрешни бизнес планове, експертни становища и други проучвания, свързани с оценявания инвестиционен проект. Тези документи трябва да бъдат актуални към процеса на вземане на решения относно инвестицията или

трябва да представи доказателства, че помощта не поражда нарушаващи сближаването ефекти¹⁵⁵;

- д. помощта не може да надвишава минималния размер, необходим за стимулиране на бенефициера на помощта да разположи инвестицията в съответния регион в ЕИП (недостиг на финансиране)¹⁵⁶;
- е. помощта не може да се предоставя за улесняване на преместването¹⁵⁷ на производствени дейности между държавите членки. Когато оценява подлежащите на уведомяване мерки, Комисията ще поиска цялата необходима информация, за да прецени дали държавната помощ вероятно ще доведе до значителна загуба на работни места в съществуващите местоположения в ЕИП. В такъв случай и ако инвестицията позволява на бенефициера на помощта да премести дадена дейност в целевия регион, при наличие на причинно-следствена връзка между помощта и това преместване на дейността, това представлява отрицателен ефект, който вероятно няма да може да бъде компенсиран от положителни ефекти;
- ж. бенефициерът трябва да се ангажира да поддържа инвестицията в съответния регион в продължение на най-малко пет години след приключване на инвестицията или три години за МСП. Такъв ангажимент не следва да възпрепятства замяната на съоръжения или оборудване, които са остарели или повредени през този период, при условие че стопанската дейност се запазва в

нейното местоположение. Документи, съдържащи информация относно прогнози за търсенето, прогнози за разходите, финансови прогнози, документи, представени пред инвестиционен комитет, в които са разработени инвестиционни сценарии, или документи, предоставени на финансовите институции, могат да помогнат на държавите членки да докажат стимулиращия ефект.

¹⁵⁴ По принцип размер на помощта, надвишаващ разходите за капиталови инвестиции, изглежда малко вероятно да бъде оправдан, като се има предвид, че в такива случаи инвестициите вероятно ще бъдат осъществени в ЕИП и с по-ниски размери на помощта.

¹⁵⁵ Когато за инвестицията се разглеждат няколко местоположения в ЕИП, държавната помощ по настоящата точка не може да бъде предоставена за привличане на инвестицията в регион с интензитет на регионалната помощ, посочен в приложимата карта на регионалните помощи, който е по-нисък, отколкото в разглежданите алтернативни региони от ЕИП, тъй като това би представлявало отрицателен ефект върху конкуренцията и сближаването, който е малко вероятно да бъде компенсиран от положителен ефект. Това няма да се прилага, ако бенефициерът може да докаже, че в противен случай инвестицията няма да се осъществи в такива алтернативни региони на ЕИП, а вместо това ще бъде пренасочена към трета държава. В случаите, когато алтернативните местоположения в ЕИП са със същия интензитет на регионална помощ, държавна помощ по настоящата точка може да бъде предоставена, ако бенефициерът докаже, че местоположението е било избрано въз основа на обективни критерии, независимо от държавната помощ.

¹⁵⁶ Този недостиг на финансиране се определя от разликата между нетната настояща стойност на очакваните парични потоци (включително инвестицията и операцията) на подпомаганата инвестиция и нетната настояща стойност на очакваните парични потоци на съпоставителната инвестиция в юрисдикция извън ЕИП, която бенефициерът на помощта най-вероятно би осъществил при липсата на помощ в ЕИП (по-специално в съпоставителния сценарий се включва помощта, която бенефициерът най-вероятно би получил в юрисдикцията извън ЕИП). И двата сценария трябва да бъдат доказани в достатъчна степен, т.е. трябва да се използват реалистични допускания като част от надежден бизнес план. По принцип е малко вероятно Комисията да приеме за съвместим с член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС размер на помощта, надвишаващ разходите за капиталови инвестиции, необходими за осъществяване на проектите в съответния регион, като се има предвид, че е малко вероятно тази помощ да има стимулиращ ефект.

¹⁵⁷ Според определението в бележка под линия 147.

засегнатия регион за минималния период. Въпреки това не може да се отпуска допълнителна помощ за подмяна на тези съоръжения или оборудване;

3. помощта съгласно настоящия раздел не може да бъде предоставена на предприятия в затруднено положение¹⁵⁸.

3. МОНИТОРИНГ И ДОКЛАДВАНЕ

- (87) Държавите членки трябва да публикуват съответна информация за всяка индивидуална помощ, предоставена съгласно настоящото съобщение, в размер над 100 000 EUR¹⁵⁹ и над 10 000 EUR¹⁶⁰ в сектора на първичното селско стопанство и рибарството на подробния уебсайт за държавните помощи или ИТ инструмента¹⁶¹ на Комисията в срок от 12 месеца от момента на предоставянето ѝ, с изключение на помощта, предоставена съгласно раздел 2.8, за която държавите членки ще трябва да публикуват съответната информация в рамките на 6 месеца от момента на предоставянето ѝ.
- (88) За мерките за помощ по раздел 2.4. от настоящото съобщение, когато общата помощ на предприятие надхвърля 50 милиона евро за държава членка, държавите членки трябва да включат в своите схеми изискване бенефициерът да представи на предоставящия орган в срок от една година от момента на предоставяне на помощта план, в който се посочва как бенефициерът ще намали въглеродния отпечатък на своето потребление на енергия или как ще изпълни което и да е от изискванията, свързани с опазването на околната среда или сигурността на доставките, описани в точка 37 от настоящото съобщение. Това изискване се прилага от 1 януари 2023 г.
- (89) Държавите членки трябва да представят годишни доклади на Комисията¹⁶².
- (90) Държавите членки трябва да гарантират съхранението на подробна документация за предоставянето на помощта, предвидена в настоящото съобщение. Тази документация, която трябва да съдържа цялата информация, необходима, за се установи дали са спазени необходимите условия, трябва да се

¹⁵⁸ Съгласно определението в Съобщението на Комисията „Насоки за държавна помощ за оздравяване и реструктуриране на нефинансови предприятия в затруднено положение“ ([ОВ С 249, 31.7.2014 г., стр. 1](#)).

¹⁵⁹ Т.е. информацията, изисквана в приложение III към Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 г. и приложение III към Регламент (ЕС) № 702/2014 на Комисията. В случай на подлежащи на възстановяване аванси, гаранции, заеми, подчинени заеми и други форми на помощ номиналната стойност на базисния инструмент се добавя за всеки бенефициер. За данъчни и платежни предимства размерът на индивидуалната помощ може да бъде посочен в диапазони.

¹⁶⁰ Т.е. информацията, изисквана в приложение III към Регламент (ЕС) № 702/2014 на Комисията и приложение III към Регламент (ЕС) № 1388/2014 на Комисията от 16 декември 2014 г. В случай на подлежащи на възстановяване аванси, гаранции, заеми, подчинени заеми и други форми на помощ номиналната стойност на базисния инструмент се добавя за всеки бенефициер. За данъчни и платежни предимства размерът на индивидуалната помощ може да бъде посочен в диапазони.

¹⁶¹ Функцията за публично търсене в базата данни за прозрачност на държавните помощи дава достъп до данни за отпускането на индивидуални държавни помощи, предоставени от държавите членки, в съответствие с европейските изисквания за прозрачност на държавната помощ и може да бъде намерена на адрес <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=bg>.

¹⁶² ОВ L 140, 30.4.2004 г., стр. 1.

съхранява за срок от 10 години от отпускането на помощта и при поискване да се предоставя на Комисията.

- (91) Комисията може да поиска допълнителна информация по отношение на отпускнатата помощ, по-специално за да провери дали са спазени условията от нейното решение за одобрение на мярката за помощ.
- (92) С цел наблюдение на изпълнението на настоящото съобщение Комисията може да поиска от държавите членки да предоставят обобщена информация относно използването на мерките за държавна помощ за преодоляване на сериозните затруднения в икономиката вследствие на настоящата криза.

4. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

- (93) Комисията прилага настоящото съобщение от 9 март 2023 г. Комисията прилага разпоредбите на настоящото съобщение по отношение на всички мерки, за които е изпратено уведомление, считано от 9 март 2023 г., както и по отношение на мерките, за които е изпратено уведомление преди тази дата.
- (94) Настоящото съобщение заменя временната рамка при кризи, приета на 28 октомври 2022 г.¹⁶³ („предишната временна рамка при кризи“). Предишната временна рамка при кризи се оттегля, считано от 9 март 2023 г. Предишната временна рамка при кризи вече замени Временната рамка при кризи, приета на 23 март 2022 г.¹⁶⁴, изменена на 20 юли 2022 г.¹⁶⁵
- (95) Като цяло помощта, предоставена съгласно раздели 2.1—2.3 от предишните временни рамки при кризи, и помощта, предоставена съгласно същите съответни раздели от настоящото съобщение, не могат в никой момент да надвишават таваните на помощта, предвидени в съответните раздели от настоящото съобщение. Що се отнася до раздел 2.4, помощта, предоставена съгласно предишните временни рамки при кризи, и помощта, предоставена съгласно настоящото съобщение, не могат да надвишават таваните на помощта, предвидени в настоящото съобщение, за същия допустим период. Помощта, предоставена съгласно раздели 2.5 и 2.6 от предишните временни рамки при кризи, не може да се натрупва с помощ, предоставена съгласно същите съответни раздели от настоящото съобщение, ако покрива същите допустими разходи.
- (96) В съответствие с Известието на Комисията за определяне на приложимите правила при оценка на незаконосъобразната държавна помощ¹⁶⁶ Комисията прилага настоящото съобщение по отношение на помощта, за която не е изпратено уведомление, ако помощта е предоставена от 9 март 2023 г. нататък.
- (97) Във всички останали случаи Комисията ще прилага правилата, установени в рамката, която е в сила към датата на предоставяне на помощта.

¹⁶³ ОВ С 426, 9.11.2022 г., стр. 1.

¹⁶⁴ ОВ С 131I, 24.3.2022 г., стр. 1.

¹⁶⁵ ОВ С 280, 21.7.2022 г., стр. 1.

¹⁶⁶ ОВ С 119, 22.5.2002 г., стр. 22.

- (98) Комисията ще преразгледа всички раздели на настоящото съобщение преди 31 декември 2023 г. въз основа на важни съображения, свързани с конкуренцията или икономиката, както и на промените в международен план. Ако е полезно, Комисията може също да предостави допълнителни пояснения относно подхода си към конкретни въпроси.
- (99) В тясно сътрудничество със засегнатите държави членки Комисията гарантира бързата оценка на мерките след ясно и пълно уведомяване за мерките, разгледани в настоящото съобщение. Държавите членки следва да съобщят на Комисията за своите намерения и да я уведомят възможно най-рано и най-изчерпателно за плановете си да въведат такива мерки. Комисията ще предостави насоки и помощ на държавите членки в този процес.

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Особено засегнати отрасли и подотрасли¹⁶⁷

	Код по NACE	Описание
1	0510	Добив на антрацитни и черни въглища
2	0610	Добив на нефт
3	0710	Добив на железни руди
4	0729	Добив на руди на цветни метали
5	0891	Добив на минерални суровини за химическото производство и на естествени торове
6	0893	Добив на сол
7	0899	Добив на други неметални материали и суровини, неклассифицирани другаде
8	1041	Производство на растителни и животински масла и мазнини, без маргарин
9	1062	Производство на нишесте и нишестени продукти
10	1081	Производство на захар
11	1106	Производство на малц
12	1310	Подготовка и предене на текстилни влакна
13	1330	Облагородяване на прежди, платове и облекло
14	1395	Производство на нетъкани текстилни изделия, без облекло
15	1411	Производство на облекло от обработени меки кожи
16	1621	Производство на фурнир и дървесни плочи
17	1711	Производство на влакнести полуфабрикати
18	1712	Производство на хартия и картон
19	1910	Производство на кокс и продукти на коксуването

¹⁶⁷ (Под)отраслите, изброени от гледна точка на техния интензитет на емисиите и интензитет на търговията, съответстват на изброените в Делегирано решение (ЕС) 2019/708 на Комисията от 15 февруари 2019 г. за допълнение на Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета по отношение на определянето на отраслите и подотраслите, за които се счита, че са изложени на риск от изместване на въглеродни емисии, за периода 2021—2030 година (ОВ L 120, 8.5.2019 г., стр. 20).

20	1920	Производство на рафинирани нефтопродукти и брикети от въглища и торф
21	2011	Производство на промишлени газове
22	2012	Производство на багрила и пигменти
23	2013	Производство на други основни неорганични химични вещества
24	2014	Производство на други основни органични химични вещества
25	2015	Производство на азотни съединения и торове
26	2016	Производство на полимери в първични форми
27	2017	Производство на синтетичен каучук в първични форми
28	2060	Производство на изкуствени и синтетични влакна
29	2110	Производство на лекарствени вещества
30	2311	Производство на необработено плоско стъкло
31	2313	Производство на опаковки и домакинско стъкло
32	2314	Производство на стъклени влакна
33	2319	Производство и обработване на други изделия от стъкло, вкл. за техническа употреба
34	2320	Производство на огнеупорни изделия
35	2331	Производство на керамични плочки
36	2332	Производство на тухли, керемиди и други изделия от печена глина за строителството
37	2341	Производство на домакински порцелан, декоративни изделия от порцелан и други керамични материали
38	2342	Производство на санитарна керамика
39	2351	Производство на цимент
40	2352	Производство на вар и гипс
41	2399	Производство на изделия от други неметални минерали, неклаифицирани другаде
42	2410	Производство на чугун, стомана и феросплави

43	2420	Производство на тръби, кухи профили и фитинги за тях от стомана
44	2431	Студено изтегляне на пръти
45	2442	Производство на алуминий
46	2443	Производство на олово, цинк, калай
47	2444	Производство на мед
48	2445	Производство на други цветни метали
49	2446	Преработка на ядрено гориво
50	2451	Леене на чугун
	Код Продком	по Описание
1	81221	Каолин и други каолинови глини
2	10311130	Картофи, пригответени или консервирани по начин, различен от този с оцет или оцетна киселина (включително картофи, термично обработени или частично термично обработени в мазнина и след това замразени), замразени
3	10311300	Брашно, грис, прах, люспи, гранули и агломерати под формата на гранули, от сушени картофи
4	10391725	Доматено пюре и каша, концентрирани
5	105122	Мляко прясно и сметана, пълномаслени, на прах
6	105121	Мляко прясно и сметана, обезмаслени, на прах
7	105153	Казеин
8	105154	Лактоза и сироп от лактоза
9	10515530	Суроватка и видоизменена суроватка на прах, гранули или други твърди форми, дори концентрирана или с прибавка на подсладители
10	10891334	Хлебни маи
11	20302150	Остъкляващи емайли и гланцове, ангоби и подобни препарати за керамичната, емайловата или стъкларската промишленост
12	20302170	Течни лустра и подобни препарати, фрити и други стъкла

		под формата на прах, гранули, пластинки или люспи
13	25501134	Открито шамповани железни части за трансмисионни валове, гърбични валове, колянни валове и колена и т.н.

Приложение II

Информация, която трябва да бъде включена във формуляра за заявление за помощ съгласно раздел 2.8 от настоящото съобщение

1. Информация за бенефициера на помощта:

- Наименование, регистриран адрес на главното седалище, основен сектор на дейност (код по NACE).
- Декларация, че предприятието не е в затруднено положение съгласно определенията от Насоките за оздравяване и реструктуриране.
- За помощ, отпусната по схема съгласно точка 85: декларация и ангажименти за непреместване, изброени в точка 85, буква к).

2. Информация за инвестицията, която ще бъде подпомагана:

- Кратко описание на инвестицията.
- Кратко описание на очакваните положителни ефекти за съответния регион (напр. брой на разкритите или запазените работни места, научноизследователска и развойна дейност, обучения, групиране на предприятия в клъстер и евентуален принос на проекта към екологичния и цифровия преход на регионалната икономика).
- Приложимо правно основание (национално, на ЕС или и двете).
- Планирано започване на работите и приключване на инвестицията.
- Местоположение(я) на инвестицията.
- За помощи по точка 86: информация относно генерираните свързани инвестиции в други държави членки в съответствие с точка 86, буква а): местоположение и размер на генерираните инвестиции. Да се предостави информация относно връзките между инвестицията, която ще бъде подкрепена, и генерираните инвестиции.

3. Информация за финансирането на инвестицията:

- Инвестиционни разходи и други свързани с тях разходи.
- Общо допустими разходи.
- Размер на помощта, необходима за осъществяване на инвестицията в съответния регион.
- Интензитет на помощта.
- За помощи по точка 86: анализ на недостига на финансиране, включително бизнес плана и изчисленията на нетната настояща стойност за фактическия и съпоставителния сценарий, с прогнозни инвестиционни разходи, оперативни разходи, приходи и крайна стойност и в двата сценария (във формат Excel), с подкрепящи доказателства.

4. Информация относно необходимостта от помощта и очакваното въздействие от нея:
- Кратко обяснение за необходимостта от помощта и нейното въздействие върху решението за инвестицията или за местоположението. То трябва да включва обяснение за алтернативното решение за инвестицията или за местоположението, ако помощта не бъде предоставена.
 - За помощ по точка 86 бенефициерът трябва да представи:
 - солидни доказателства за субсидии, които той най-вероятно би получил в юрисдикция извън ЕИП за подобен проект, включен в съпоставителния сценарий;
 - доказателства, че без помощта планираната инвестиция не би била осъществена в ЕИП;
 - доказателства, че помощта не поражда нарушаващи сближаването ефекти по смисъла на точка 86, буква г).